

MEGHALT POP C. ISTVÁN

Hétfőn délelőtt temetik a Kulturpalotából az elhunyt politikust

Diktatura készül Ausztriában

Starhemberg herceg nem jósol Hitlernek hosszú uralmat — Véget ért a négynapos osztrák polgárháború — Nagy nemzeti ajándék-akciót indít a kormány

Az osztrák szövetségi zászló mellett mindenütt ott leng már a Heimwehr lobogója

BÉCSBŐL jelentik: A nyugalom lassankint Bécs város egész területén, a külső városrészekben is, teljesen helyreáll. Az éjszaka folyamán és ma délelőtt Bécs különböző kerületeiben és a környéken, a szociáldemokrata védőőrség mintegy 3000 újabb tagja adta magát. Floridsdorfból és Reichbrücke környékéről a visszavonult felkelők az őket üldöző karhatalmi csapatok elől folytonosan hátrálva, már elérték a csehszlovák határt és itt fegyvereiket átadták a cseh határőrségnek s így léptek át a csehszlovák területre. Egy 60 főből álló munkáscsapat Pozsony környékén szökött át a cseh határon és ezek dél felé megér-

keztek Pozsonyba. Deutsch Gyula dr., a szociáldemokrata védőőrség vezére és megszervezője, aki már napokkal ezelőtt, a harcok elején eltűnt Bécsből, tudvalevőleg már csütörtökön szintén Pozsonyba érkezett és azóta még mindig ott tartózkodik, de holnap tovább utazik Prágába, ahova már tegnap megérkezett dr. Bauer Ottó is, az osztrák szociáldemokrácia másik kimagasló vezére, aki szintén napokkal ezelőtt menekült el az osztrák fővárosból.

A Pozsonyba érkezett bécsi szocialista vezetők az ottani pártíveik segítségét kérték a Bécsben meg harcoló munkásság számára.

Nemzeti segélyakciót indít a kormány a négynapos polgárháború özvegyei számára

A fővárosban ma tovább folyt a fegyverek kutatása és összegyűjtése. Főként az aszszonyok és gyermekek viszik a fegyvereket és a municiót a rendőrségre és azt állítják legtöbbszörre, hogy a pincékben és a padlásokon találták azokat. Az eddig beszolgáltatott gépfegyverek száma meghaladja a 150-et. A házkutatások során egyébként ma már sehol sem találtak ellenállásra a kormány csapatai.

Délután négy órakor a kormány minisztertanácsot tartott, amelyen a további intézkedések megtételéről tárgyaltak, amelyek a szociáldemokrata párt és a szociáldemokrata szakszervezetek feloszlata, következtében váltak szükségessé. Elhatározta a kormány,

hogy a harcokban elesettek hátramaradottjai részére nemzeti ajándékot fog adni és ezért országos gyűjést rendez.

A szakszervezetek betiltása és feloszlata után, megtörténik hamarosan a szociáldemokrata jellegű szervezetek és egyesületek eloszlata is. Mindent meg fog szüntetni a kormány, ami a szocialista uralomra emlékeztet.

A főváros felett ma repülőgépek jelentek meg, amelyek

röpcédulákat dobtak le. A röpcédulák a munkásokhoz szólnak és felszólítják őket, hogy csatlakozzanak az új és független Ausztriához.

Hangoztatja a felhívás, hogy a szociáldemokrata vezetők csak belesodorták a munkásságot az ellenállásba és ők maguk idejekorán megszöktek és kivonták magukat a veszedelemből.

A Karl Marx-házat ostromló karhatalmi csapat parancsnoka érdekes részleteket mondott el megfigyeléseiről az újságíróknak. Meg-

lepő volt, az épületbe benyomuló katonaság számára, hogy

az egyik pincében szabályszerű lőtér volt.

Itt képezték ki ugyanis a szociáldemokrata munkásokat a fegyverhasználatra. Az épület külső falán mindenütt kiugrók, zárt erkélyek vannak, amelyek látszólag a lakók kényelmét szolgálják, valóságban azonban kitűnő gépfegyver-fedezékek voltak ezek, amelyek oldalról is megakadályozhatták az épülettömb megközelítését. Az épület belsejében különböző keskeny folyosók futnak azzal a céllal, hogy a gáz- és villanyvezetékét meg lehessen közelíteni és ezt a célt szolgálják állítólag a lépcsőházak mellett felfutó vashágcsók is. Kiderült, hogy mindezeket szintén stratégiai célokból építették. A vashágcsókon ugyanis kényelmesen járhattak az egyik emeletről a másikra, anélkül, hogy az uccáról vagy udvarról látni lehetett volna őket, hogy így a karhatalmiakat hátbakerítsék és megtámadják.

A Pole cionista zsidó szocialista szerve-

Starhemberg: Kimondottan diktaturára van szükség!

— Meggyőződhetik, hogy levertünk minden ellenállást. Németországgal hajlandók vagyunk barátságos megegyezést létesíteni és tudjuk, hogy a két ország között előbb-utóbb ugyanis létre kell hozni valami gazdasági megállapodást. Nem lehetetlen az sem, hogy ki fogunk egyezni az osztrák nemzeti szociálistákkal, de a részükre követelt miniszteri tárcákat nem adhatjuk meg. Meg vagyunk győződve arról, hogy egy rövid ideig tartó parancsuralom lesz a legjobb eszköz a belső nyugalom és konzolidáció helyreállításához.

— Dollfuss osztrák kancellár eddig a félalkotmányosság útján járt el, most azonban kimondottan parancsuralomra, diktaturára van szükség, amíg el nem készítiük az új alkotmányt. Ha visszatérek Bécsbe, indítványozni fogom, hogy köztisztviselők ne lehessenek egyetlen egyetlen pártnak sem a tagjai. Beszélt még Starhemberg herceg az angol lap tudósítónak Németországról is és azt jósolta, hogy Hitler német kancellár uralma nem lesz hosszúéletű.

zet vezetőjét, Singer Mendelt, bécsi tartományi tanácsost és Machat Wawranek bécsi tartományi tanácsost, a bécsi csehszlovák szociálisták vezérét letartóztatták. A bécsi iskolák valószínűleg már hétfőn megkezdik az előadásokat.

A napokon keresztül dúlt véres harcok politikai hatásai is kezdenek mutatkozni. A nemzeti-szociálisták körében rendkívül nyomott a hangulat. A szociáldemokratáknak ugyan az osztrák nemzeti-szociálisták sem kevésbé éles ellenfelei mint a német horogkeresztesek, a megsemmisítő győzelem miatt, amelyet a Heimwehrel megerősített kormánycsapatok a kitűnően fel-fegyverzett és végsőkig ellenálló szocialista védőőrség tagjai körében a jelek szerint zavarok keletkeztek. A kormánycsapatok győzelme azt a meggyőződést oltotta beléjük, hogy Dollfuss sokkal erősebb, mint eddig valaha is gondolták. A hazafias front taglétszáma egyre nő.

Felfüggesztették a statáriális tárgyalásokat

Rosszindulatu hírek terjesztése és kormányellenes támadások miatt letartóztatták Riedlich Sándort, a csehszlovák Pravo Lidu és Fischer Hansot, a hollandiai szociáldemokrata Hetfolk című lapok tudósítóit.

A statáriális tárgyalásokat egyelőre felfüggesztették.

de ez nem jelenti azt, hogy megszüntetik a rögtönítelő-bírószág elé utalt ügyekben az eljárást. Kalab ügyében, akit tegnap halálra ítélték és akinek a halálos ítéletét a szövetségi elnök kegyelmi uton fegyházbüntetésre változtatta, a statáriális bíróság valószínűleg újból összeül, mert a védő kérésére az államügyész kérdést intézett Dollfuss kancellárhoz, hogy erre az elitélre is kiterjeszti-e az amnesztiát. Valószínű azonban, hogy nem fogják alkalmazni az amnesztiát, mert Kalabot előbb fogták el, mint Dollfuss kihirdette volna a közkegyelmet a jelentkezők számára.

A középületeken és azokon a házakon, amelyek a karhatalmi őrségek elfoglaltak, piros-fehér-piros osztrák szövetségi lobogó mellett majdnem

mindenütt ott van a Heimwehr zöld-fehér lobogója

és sok helyen feltűzték a hazafias front mankókeresztes piros-fehér-piros lobogóját. Az osztrák kormány egyébként ma visszaadta Bécs város régi címerét, a kétféjű sast, amelyet 1919-ben a szociáldemokrata uralom változtatót meg.

Starhemberg herceg a Daily Mail tudósítójának érdekes nyilatkozatot adott és többek között a következő kijelentéseket tette:

Hosszas szenvedés után, pénteken este meghalt Pop C. István

A Kulturpalota nagytermében állítják fel a katalfalkot — Hétfőn temetik a nemzet halottját — Az uralkodó és a miniszterelnök részvétele — Kriptát építenek Conopon Pop C. István számára

A király képviselőjén kívül Tatarescu miniszterelnököit, Vaidát, Maniut, valamint a nemzetiparasztpárt egész elnökségét várják a temetésre

A történelem fekete halál-angyala már másodszor jár Aradon, hogy elragadja az élők sorából azt, akít a maga halhatatlansága számára kiszemelt. Alig egy hete múlt, hogy az ország mély gyászban temette el a román politikai közélet és a kultura kiemelkedő egyéniségét: Goldis Lászlót és még hét nap sem telt el, hogy a történelmi időknek egy másik, ugyancsak irányító szellemű és energiájú közéleti lérija, Pop C. István követte az on az uton, amelyről nincsen visszatérés. Pénteken este kilenc óra után néhány perccel a halál megváltotta Pop C. Istvánt a hónapok óta tartó, hosszú betegeskedés gyötrelmeitől s az országos gyász fekete leplei újra ráborultak annak a városnak a patinás falaira, melyek között élete javát töltötte el. Tudósításunkat a bekövetkezett gyász-eseményről, amely már hetekkel ezelőtt előrevetette árnyékát, az alábbiakban adjuk:

Pop C. István hatvankilenc éves volt, amidőn életpályája végére érkezett, amelyet mindvégig a fáradhatatlan aktivitás és Erdély jogainak érvényrejuttatása jellemzett. Az elmúlt évben még fontos bizalmi tisztséget töltött be a nemzeti-parasztpárti kormány vezérkarában és mint a Kamara elnöke, mint Arad megye vezető-képviselője éppúgy kivette részét a belpolitikai problémák megoldásának munkájából, mint külpolitikus, aki a *Balkán-konferenciák és az Interparlamentáris Unió* konferenciáin, így legutóbb a madridin, ugyancsak a kormány külpolitikai programját egyengette a nemzetközi fórumok előtt.

Mindvégig a politikai élet eseményeinek élén

A nemzeti-parasztpártban elfoglalt nagyteljesítményű vezetőpozíciója a párt legutóbbi belső válságainak idején is Pop C. István politikai tapasztalataitól és előrelátásától várta, az ellentétek áthidalását. Ismeretes, hogy *Maniu Gyula az elmúlt év őszén Pop C. István kónopi birtokára utazott*, hogy megnyerje segítségét a párt belső egységének megteremtésére. A belső pártpolitika jelentős problémáit azonban tullepték rövidesen az országos belpolitikai problémák jelentőségének arányai. A nemzeti-parasztpárti kormány távozása folytán Pop C. István újra Arad megyébe jött vissza, hogy ismert energiájával *átvegye a decemberi választások irányítását*. Valószínű, hogy ezek a fizikailag is fárasztó hetek vetették vissza az idős politikus egészségi állapotát, mert hiszen ismeretes volt, hogy néhány hónappal azelőtt épült fel kezelőorvosai gondossága folytán egy makacs tüdőcsucshurutból. A választásokat az aradmegyei tagozat parancsnoki hidján harcolta végig, de a végén szervezete összeroppan és Pop C. István betegágyba feküdt, amelyből fel sem kelt többé. Vesevezeték- és hasnyálmirigy-bántalmak vették elő, amelyek májbántalmakkal komplikálódtak. Kezelőorvosai, *Moga Cornelia dr. és Siarteu Pál dr.* gondos kezelésbe vették és ennek az orvosi munkának tulajdonítható, hogy Pop C. István elgyengült szervezete, mindvégig hőiesen kitartó szívével közel két és fél hónapig eredményesen birkózott az *alattomosan elharapódzó kórral*. Betegsége középső fázisában, amidőn orvosai konziliumot ajánlottak, vizsgálta meg *Hatiegamu Gyula dr.*, az országoshírű clujii egyetemi belgyógyász-professzor, aki megállapította, hogy a nagybeteg politikus májbántalmái olyan természetűek, amelyek *jogos aggodalomra adnak okot*. Napok alatt kiderült, hogy az orvostudomány csupán annyit tehet, hogy megkönnyíti fájdalmait, *de fel kell adni a reményt, hogy meg lehessen menteni a közélet és szerető családja számára Pop C. Istvánt*.

A hatóságok figyelmes gondoskodása folytán az utóbbi hetekben *elzárta a forgalomtól azt a kis utcát, amelyben Pop C. István nagybetegnek feküdt sok történelmi eseményt látott házában. Az uralkodó, a pápa érdeklődött több ízben is a nagybeteg állapota felől*, így nyújtva vigaszt számára. Am rajtuk kívül szinte naponta érkezett érdeklődés, vagy aggódó látogató a Pop C.-házba, akikkel a nagybeteg

szeretett hosszasan elbeszélgetni a politika, a kulturális élet eseményei felől.

Mindennap gondosan végigolvasta a *bucuresti-i és az aradi kisebbségi sajtó lapjait egészen a legutóbbi hetekig*, amidőn családja kérésére lemondott róla, hogy kitegye magát az izgalmak veszélyének. Így titok maradt előtte Goldis László halála is, bár a temetésre érkezett országos közéleti nagyságok, élőkön a király szárnységűdjével, tiszteletüket

tették nála, mint arról az *Aradi Közlöny* hasábjain részletesen beszámoltunk. Ekkor vett végső bucsút nagy politikai fegyvertársától és tanítványától, *Maniu Gyulától is*, akít arra kért, — ma már megírhatjuk, — hogy találja meg a megértés és az együttműködés alapjait *Vaida Sándorral*, a volt miniszterelnökkel...

Az utolsó napok és az agónia

Utolsó napjai csendesen teltek el, kezelőorvosai könnyüekké igyekeztek tenni számára azokat a fájdalmakat, amelyek megrohanták a gyengülő szervezetet. Csütörtökön este még csendesen elbeszélgetett családjával, amelynek csaknem minden tagja Aradra érkezett. Péntek reggel azonban már önkivület-

Pop C. István történelmi pályafutása

Pop C. István 1865-ben született a somesmegyei *Sigán* községben. Középiskoláit *Sibiuban* végezte, majd a budapesti jogtudományi egyetemre került, ahol 1885-től 1888-ig folytatta tanulmányait. Budapestről Bécsbe ment és itt tanult tovább. A fiatal jogász már diákkorában is élénk részt vett minden nemzetiségi mozgalomban, nagyapja *blaji házában* — a nagyapa, a *blaji kanonok* házábanál nevelkedett és ugyancsak a kanonok taníttatta — *vésődött* lelkébe a román nemzeti eszme, amelynek lelkes harcosa volt. Tanulmányai befejeztével kitüntetéssel tette le az ügyvédi vizsgát, majd 1891-ben ügyvédi irodát nyitott Aradon. Itt is élénk szerepet vitt a nemzetiségi mozgalomban és hamarosan vezető szerepe volt a *Román Nemzeti Komité* munkájában. 1894-ben az erdélyi román nemzeti-párt megbízásából *Hágába* utazott, hogy az *Interparlamentáris Unió* hágai konferenciáján védje a románság érdekeit. Egy év

len állapotban ébredt. A kétségbeesett család reggel hat órakor hívatta kezelőorvosait, akik *csillapító és szíverősítő injekciókkal* látták el. Este nyolc órakor állott be a végső agónia és este 9 óra 10 perckor *Pop C. István meg-szánt émi*.

A király és a miniszterelnök részvétele

A haláleset bekövetkezését azonnal jelentették az *aradi rendőrkveszturának*, amely viszont azonnal értesítette róla *Groza János dr.* megyei prefektust, aki haladéktalanul telefonon hívta fel a miniszterelnökséget *Bucurestiben*, amely percek alatt kapcsolta *Tatarescu miniszterelnök kabinet-jével*. *Groza dr. megyei prefektus jelentését Tatarescu miniszterelnök megrendülten vette tudomásul és felkérte a prefektust, hogy keresse fel az özvegyet, a családot és tolmácsolja részükre úgy a maga, mint az összkormány mélyeséges részvétét. A kormány a nemzet halottjának tekinti Pop C. Istvánt és maga kíván temetéséről, annak körülményeiről intézkedni.* Ezután *Groza dr. a királyi kabinetirodát értesítette* ugyancsak telefonon a gyász-eseményről, ahonnan ugyancsak felkérték, hogy *tolmácsolja a család számára a király mélyeséges részvétét Pop C. István elhunytja miatt*.

Groza dr. az esti órákban megjelent a gyász-háznál és intézkedett, hogy a nemzet halottjának megfelelő intézkedéseket mielőbb végrehajtsák. Négy diszruhás rendőr foglalta el állandó őrhelyét a gyászház kapujában, míg az aradi középületeken már a késő esti órákban megjelentek mindenütt az országos gyászt jelentő fekete lobogók. A családdal egyetértőleg *Pop C. István temetésének időpontját hétfő délelőtt 10 órára tűzték ki. Ionescu dr.* aradi törvényszéki orvos balzsamozza be az elhunyt politikus holttestét, amelyet *szombaton ravataloznak fel a Kulturpalota nagytermében*. Az eddigi intézkedések szerint *Aradváros nagyközönsége számára a katalfalk megtekintését vasárnap teszik lehetővé a hatóságok*, amidőn is állandó egyházi képviselet és katonai tiszti őrség jelenlétében *ki-ki kerőhatja kegyeletét*.

A grandiózus temetés előkészületei

Értesüléseink szerint *Pop C. István* disztes ércokorsóját *ágyutalpon*, teljes katonai pompa kíséretében *ideiglenesen Aradon helyezik nyugalomra a Pascuiu-család kriptájában, mindaddig, míg Conopon el nem készül a Pop C.-család mauzoleuma*. A grandiózusnak szánt temetés külsőségeire vonatkozólag már a péntek éjszakai órákban megindultak a tanácskozások. Ugyancsak a hajnali órákban érkezett *Aradra* néhai *Pop C. István veje, Dobrescu dr.* *bucuresti-i ügyvéd*, míg érkezését jelezte a temetésre *Vaida Sándor és Maniu Gyula is*. Valószínű, hogy hétfőn megérkezik *Aradra Tatarescu miniszterelnök is*, valamint résztvesz a temetésen a *nemzeti-parasztpárt egész elnöksége is*.

Pop C. István halálhíre pénteken már a kora déli órákban elterjedt *Aradon*, mert az aggódó érdeklődők, az elhunyt politikus barátai és tisztelői, értesültek róla, hogy eszméletlenül *vívja haláltusáját*. A délután folyamán úgy a hatóságokat, mint az *Aradi Közlöny* szerkesztőségét, számtalan esetben keresték fel az érdeklődők, akik információt kívántak a haldokló állapotáról. A halálhír éjszaka villámgyorsan repülte be az országot, mély részvétet keltve mindenfelé.

mulva, 1895-ben zajlott le a híres memorandum per, ahol a védői asztalnál a román jogászság kiváló reprezentánsaival együtt *Pop C. István is* helyet foglalt. A városi törvényhatósági bizottság tagjává is megválasztották, majd a *Román Nemzeti Komité* egyik alelnöke lett.

1905-ben *mandátumot* kapott. *Siria* választotta meg képviselőjének. A magyar parlament tagja lett, ahol számos esetben szólalt fel a román érdekek védelmében. A jókedélyű román képviselőt a magyar képviselők szerették és becsülték és sok esetben megtörtént, hogy a viharos nemzetiségi viták alkalmával az ő közbelépése mentette meg a helyzetet. Mandátumát mindvégig megtartotta, egészen 1918-ig, amikor az átalakulás bekövetkezett. Három ízben folyt le választás *Sirian*, mindháromszor *Pop C. István* került be döntő többséggel. A háboru alatt az aradi várban internált szerbek ügyvédje volt. Akkoriban több-

száz internált halt meg és ezzel kapcsolatosan Pop C. István Szerajevóban is járt, ahol báró Szarkotics tábornokkal tárgyalt. Feljelentést is tett akkoriban Hegedüs ezredes ellen, akit a bíróság egy évi börtönre ítelt, mert mulasztásai következtében pusztított annyira a járvány az internált szerbek között.

A forradalom idején, 1918. novemberében Pop C. István háza volt a román nemzeti mozgalom központja. Itt tárgyalták meg az albaiuliai gyűlés tervét és itt készült el az a tiz pont, amely a kisebbségi jogok tekintetében méltányos módon intézkedik. Napokon át folytak a komoly tárgyalá-

Pop C. István, az albaiuliai nagygyűlés elnöke és a Consiliul Dirigent hadügyminisztere

Elérkezett az albaiuliai gyűlés napja. Elnökként Pop Gheorghe de Basesti szerepelt, aki az erdélyi román párt elnöke volt. Pop de Basesti magas korára való tekintettel csak néhány szóval nyitotta meg a gyűlést és a tanácskozások vezetését ezután Pop C. István vette át. Kimondották az egyesülést. Pop C. Istvánt designálták az új román kormány hadügyminiszteréül és a frontról Aradra érkező tisztek már az ő kezébe tették le az új esküt. Megalakult a Román Gárda, amely mindenben Pop C. István utasításait követte.

Erdély élére az egyesülés után a Consiliul Dirigent került, amelynek hadügyminisztere Pop C. István maradt. 1920-ban meghalt Veliciu Mihály az arad megyei román nemzeti-párt elnöke és helyébe Pop C. István és Goldis László kerültek társelnökként. Az egyesülés utáni első kormányokban, Ion I. C. Bratianu, valamint Vaitoianu tábornok és később Vaida-Voevod kormányában az igazságügyi tárcát vezette, amikor pedig Vaida miniszterelnök 1919. decemberétől 1920. márciusáig Párisban és Londonban folytatott tárgyalásokat, Pop C. István látta el a miniszterelnöki teendőket is, mint helyettes-miniszterelnök. A többi nemzeti-parasztpárti kormány idején a Kamara elnökévé választották meg. 1926-ban, amikor Goldis László kilépett a nemzeti-parasztpártból, Pop C. István vette át teljes egészében a párt aradi és arad megyei tagozatának vezetését.

1926. május 6-ikán az albaiuliai nagygyűlés elnöke volt. Ugyanabban az évben mondották ki a fuziót a nemzeti és a parasztpárt között és ekkor az egyesült párt elnökségi tagja lett. Rendkívül fontos történelmi szerep jutott Pop C. Istvánnak 1930. júniusában, amikor Károly király hazajött és elfoglalta trónját az ország egész népének akaratából. Pop C. István, mint a Kamara elnöke vette ki az esküt az alkotmányra öfelségétől.

Nemzetközi sikerek

Az elhunyt kiváló képességeit nemcsak saját pártjának tagjai, hanem politikai ellenfelei is elismerték és az ellenzék számos esetben ismerte el, hogy kamarai elnökként a parlament tanácskozásait úgy vezeti, hogy az angol parlament elnöke-

CÁREVICS!

EGGERTH MARTA

ként is megállná helyét. Higgadságának, bölcsességének köszönhetően nagy tekintélyt és egyik legnagyobb tisztelője — politikai ellenfélként is — éppen a meggyilkolt Duca miniszterelnök volt. Az egyesülés után hét ülészakban volt képviselő és éppen ennek alapján történtek meg a lépések arra néve, hogy jogszerűen szenátornak ismerjék el. Külföldön is nagy tekintélynek örvendett Pop C. István, akit az Interparlamentaris Unio elnökének választott meg és ilyen minőségben járt Genfben és Madridban, ahol a tanácskozásokat vezette. Éppen a madridi tanácskozás alkalmával adta tanujelét a magyarok iránti szeretetének. Az Interparlamentaris Unio ülésén résztvett Lukács György, a magyar kormány képviselője is, akit Pop C. István kitüntető szeretettel maga mellé ültetett és napokon keresztül együtt tekintették meg a spanyol főváros nevezetességeit.

A bucuresti-i ügyvédi kamara tagja volt Pop C. István, aki azonban sohasem szentelhetett életét az ügyvédségnek, mert politikai tevékenysége szinte minden óráját igénybevette. Csak az utóbbi

sok a Strada Unirei-i házban. A Károlyi-kormány idején Jászi Oszkár, aki a nemzetiségekkel a megegyezést kereste, Aradra jött és Pop C. István házában folytak le a tanácskozások. Pop C. István, aki a Consiliul National Roman elnöke volt, kifejtette a magyar kormány megbízottja előtt nézetét, amely szerint az albaiuliai gyűlés dönti el a románság magatartását. Ugyanakkor azonban lelkesen készítette elő a nagygyűlést, amelynek eredményét előre tudta, hiszen ő vezette azokat a tanácskozásokat, amelyek elhatározták az egyesülés kimondását. Goldis László, dr. Suciú János és Pop C. István vezették ezt a hatalmas akciót.

időben, betegeskedése kezdetével jutott hosszabb pihenőhöz Pop C. István, akinek egy-egy, conopi birtokára tett rövid kirándulás jelentette a politikai harcok alatt a pihenőt. Egy ilyen pihenés alkalmával jutott Conop az ország érdeklődésének központjába, amikor az ősz kamarai elnököt Maniu Gyula látogatta meg és Pop C. István minden erejével azon igyekezett, hogy kibékítse egymással a régi fegyvertársakat, azt a két embert, akik évtizedeken keresztül vállvetve küzdtek vele ugyanazokért az ideálokért. A béke nem sikerült, a politikai nézeteltérések akkor már tulságosan elmélyültek Vaida és Maniu között. De Pop C. István rendületlenül hitt ebben a kibékülésben. Betegségének súlyosabbra-fordulása előtt közvetlenül jelentette ki az Aradi Közlöny egyik nála látogatóban volt munkatársának:

— Vaida Sándor és Maniu Gyula nem lehetnek ellenségek, a pillanatnyi nézeteltérések, a

Angol-szovjet kereskedelmi szerződés jött létre, egyelőre ideiglenesen

Formálisan is helyreállt a diplomáciai kapcsolat a két hatalom között

Londonból jelentik: Ma délelőtt aláírták az angol külügy hivatalban az új angol-szovjet ideiglenes kereskedelmi szerződést, amely — eltekinthető a két ország között fennállott eddigi egyetemes mélytől — a külkereskedelmi mérleg megjavítását célozza. Az egyezmény visszaadja a szovjet kereskedelmi képviselőnek a diplomáciai kiváltságokat, de nem intézkedik az adósságokról és ezért ideiglenes jellegű.

Franasovici miniszter cáfolja

a vasutigazgatóság visszahelyezésének híreit

A timisoarai Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára, Conciatu Ioan tegnap telefonon érintkezésbe lépett Franasovici közlekedésügyi miniszterrel, akitől az iránt érdeklődött, hogy mennyiben felel meg a valóságnak az a hír, amelyet a bucuresti-i rádió adott le és amely szerint a CFR vasutigazgatóságát Timisoaráról visszahelyezik Aradra. Az Aradi Közlöny mai számában részletesen beszámoltunk azokról a hírekről, amelyek a vasutigazgatóság visszahelyezésével kapcsolatban terjedtek el, egyben pedig ismertettük azt az akciót

CÁREVICS!

9 nagy stár operettje

is, amelyet aradi körök a visszahelyezés érdekében indítottak.

Abból a válaszból, amelyet Franasovici közlekedésügyi miniszter a timisoarai Kereskedelmi és Iparkamarának adott, arra lehet következtetni, hogy korai volt a bucuresti-i rádió híre és bár ismételt is ígéret történt a visszahelyezésre, a vasutigazgatóság mégis Timisoaran marad. A közlekedésügyi miniszter, aki egyben Timisoara országgyűlési képviselője is, azt a választ adta, hogy a vasutigazgatóság visszahelyezéséről egyelőre nincs szó és ha ezt a kérdést mégis napirendre tűznék, ebben az ügyben Timisoara mellett szállna szóra. Arad gazdasági és hivatalos köreiből a kérdéssel kapcsolatban újabb, kitartó akciót kell indítani és ennek során rá kell világítani az illetékes fórumok előtt arra, hogy a

szenvedélyek átmeneti elragadtatása után ismét egymásra fognak találni...

A jóslat éppen most kezd bevalni, a békülés már folyik.

Számos kitüntetés birtokosa volt az elhunyt. Ezek közül a legnagyobbak: a Coroana Romániei, a Steaua Romániei és a Ferdinand I. rendek nagykeresztjének birtokosa.

Pop C. István és a kisebbségek

Pop C. István rendkívül népszerű volt kisebbségi körökben. Számos régi jóbarátja volt a magyarok között és ha valamilyen intervencióval segíthetett a magyarságon, Pop C. István mindig kész volt rá. Gyűlöletet nem ismert ez a férfi, egész pályafutása alatt. Az idő legnagyobb részét természetesen Bucurestiben töltötte, ahol vejénél, dr. Dobrescu bucuresti-i ügyvédnél lakott, annak Parcul Independentei 31. számú házában. Itt fogadta sok esetben azokat az aradiakat, akik intervencióért jöttek hozzá. És bármennyire elfoglalták a napi politika eseményei, annyi időt mindig szakított magának, hogy az aradiak érdekében eljárjon. Magyar, német, más románpartbeli... ez nem érdekelt Pop C. Istvánt, aradi volt, annak a városnak polgára, amelyet az elhunyt annyira szeretett és amelyért annyiszor sikraszállt. Pártjának tagjait számos esetben türelemre intette a kisebbségekkel szemben és állandóan a kisebbségekkel való szoros együttműködés szükségességét hirdette. És nemcsak hirdette, hanem maga járt elől a jó példával. A magyarok egyik őszinte jóbarátjukat veszítették el benne.

Pop C. István halálát öt gyermeke gyászolja: özvegyén és rokonságán kívül: Birtolon Aurely Pop Anna, dr. Dobrescuné-Pop Zoe, Pop Alexru, a Banca Nationala ügyésze, Pop Vasyl ügyvéd és Pop Liviu harmadéves jogász.

vasutigazgatóság visszahelyezése nemcsak Arad gazdasági életének, nemcsak ennek a városnak, de a CFR.-nek is érdeke.

Interpelláció készül

a parlamentben a bécsi események ügyében.

Bucurestiből jelentik: A képviselőház ma délelőtti ülésén Bacalbasa korelnök felolvasta Pantazzi admirális levelét, amelyben ez megcáfolja Robunak azt az állítását,

mintha a választások alkalmával megverték volna.

A Tempo értesülése szerint, Jumanca szociáldemokrata szenátor interpellálni fog a szenátusban az ausztriai események ügyében.

CÁREVICS!

Jön: CORSO!

CORSO-MOZGO mai műsora!

Propaganda helyárák!

Előadások 3 órától Le 10, 15, 20.
RAMON NOVARRO — MYRNA LOY

Ezeregy éjszaka!

(Kairoi éjszaka).

Eredeti keleti történet, kairoi felvételekkel, modern kiállítás.

Jegyelövétel vasárnapra!

Ma HELLAS-estély a Fehér Keresztben Bejárat a Főtér felől

EGY ÉJSZAKA A BÉCSI VÖRÖS FORRADALOMBAN

Éjszakai köruton a külvárosok barrikádjainál — Egy szemtanu elbeszéli a Marz-hof ostromát — Halottak és sebesültek százai fekszenek a beomlott épületek alatt — Arvákká lett gyermekek, jajveszékelt asszonyok bolyonganak az uccákon — Szentöl-szemben a bécsi forradalommal — Elmenekültek az idegenek Bécsből —

Az Aradi Közlöny számára írta: STODOLNI DEZSŐ

Este kilenc óra. A belvárosban már égnek a lámpák és vakító fényárba borítják a kihalt uccákat, itt-ott néhány villanyreklám is működik. Feltűzött szuronyu katonák cirkálnak mindenfelé és szigorúan igazoltatnak minden késői járó-kelőt. Távolról még tompán hallatszik az ágyuzás, Floridsdorf még nem adta meg magát. A Ringen sikerül egy üres taxit elcsipnem, a soffőr azonban még dupla borralaló fejében sem nagyon hajlandó kivinni Kagran felé.

— Nem lehet kérem... — magyarázza. — Arrafelé még lövöldöznek.

Intek, hogy tudom és így sikerül végre elindulnunk. Utközben néhányszor feltartóztatnak, az Augartenbrücke-nél kétszer is igazoltatnak és csak azután engednek tovább. Az uccákon mellettünk katonákkal és municióval megrakott teherautók lübbörögnek a sok szuronyon és rohamsisakon egcsillan az autónk reflektora. A Reichsbrücken nem lehet átmenni. Odaát a másik oldalon adatlánul szólnak az ágyuk, a soffőr szemáthatólag valami biztos fedezékbe szeretne avonulni, de intek neki, hogy várjon. A hidat en lezárták a spanyol lovasokkal és gépfegyvel, hogy a vörösek esetleges támadását a os ellen megakadályozzák.

gy katoná jön és újabb jelentéseket hoz. A ég most végső tűz alá fogja Floridsdorft. helyzet kulcsa és ha ezt a helyet sikerül tö- esen megtisztítani, abban az esetben a kor- y hamarosan helyreállítja a rendet.

A kórházkapuban feltartóztatnak. Nem akar- t tovább engedni. Percenkint mentőautók ron- nnak el szirenázva mellettünk és egyre újabb sebesülteket hoznak a város különböző részeiből. Nagy nehézségek árán sikerül beszélgetési engedélyt szereznem, azt mondva, hogy az illetőnek közeli rokona vagyok.

Forradalmi jelenetek a gépfegyver-tűzben

— Már vasárnap este felé — kezdi elbeszélését ismerősöm — valami megmagyarázhatatlan nyugtalanság volt tapasztalható az egész házban és a férfiak azt hangoztatták, hogy a napokban nagy események fognak történni országszerte. Természetesen ekkor még csak nem is sejtettem, hogy milyen rettenetes órák következnek és így nem lettem volna tanuja mindazoknak a borzalmas eseményeknek, melyeket nem tudok soha többé elfelejteni.

— Hétfő dél felé a férfiak lezárták a kapukat és a házat nem hagyhatta el senki, a felső emeletekről és a padlásról a pincébe kergették az asszonyokat és gyermekeket, majd pedig gépfegyvereket állítottak fel. Délután már hallani lehetett a távolból a város felől a puskaropogást és csakhamar feltűntek az első kormánycsapatok. Mi a félelemtől rettegve vártuk a sötét pincékben, hogy mi lesz. Fejünk felett szakadatlanul kattogott a gépfegyver és a falak meg-megremegtek egy-egy ágyutűvés alatt. Néhány asszony fanatikus lelkesedéssel ott állott az ura oldalán és töltötte a fegyvereket, sokaknak még volt annyi ereje, hogy levánszorgott a pincébe és ott esett össze holtan előttünk! A szerencsétlen asszonyok és apró gyermekek jajveszékeltése és hisztérikus sikoltozása töltötte be a levegőt, itt-ott pislákol néhány gyertya, de aztán ezeket is eloltották, mert

gázszagot érezve, robbanástól tartottak. Egy páran, akik értettek valamit a kötözéshez, hevenyészett kötéseket raktak a sebesültekre és egész éjszaka állandóan folyt a harc.

— Egyszer csak éjfél felé egy vérző ember támolygott le hozzánk és kétségbesetten adta tudunkra, hogy a Kék-torony az ágyutűz alatt összeomlott. Rettenetes fejtelenség lett urrá, hiszen mindnyájan tudtuk, hogy a ház főerőssége a torony volt, melyet többszáz ember védett. Asszonyok, gyermekek ész nélkül sikoltozva rohantak össze-vissza, hogy menthessék meg, ami menthető. Ekkor már tudtuk, hogy a forradalom összeomlott és a lépcsőkön folyik a harc az épület belsejéért. Az egyes lakások előtt a folyosókon halomban fekédték a sebesültek és a halottak, akiket azonban a szakadatlan tüzelés miatt nem lehetett megközelíteni.

A beszélgetési engedély lejár. Mikor a taxiba szállok még Floridsdorf és Brigittenau felől egyre ropognak a fegyverek. Az uccák, ahol Heiligenstadt felé robogunk, kihaltak, mindenféle őrzára-

tok. Heimwehr. Az ablakok betörve ásitoznak, melyek mögött a megriadt bécsiek rettegve várják a reggelt...

— Hát kellett ez nekünk?! — sopánkodik a soffőr, miközben óvatosan az uccát kémleli. — Volt nekünk épp így is elég bajunk... Most aztán még ez is itt... A hakék eleget nyugtalankodtak és most még ezek is kezdik... Bezzeg előbb kellett volna már kiirtani ezeket... Hiszen az ur bécsi, így bizonyára látta, hogy mi volt itt minden évben május elsején... Lemin képét hordozták körül a Ringen és éltették a kommunizmust... Már akkor is mondtam, hogy baj lesz...

Zokogó anyák a romok között

Heiligenstadt. Megállítanak. Előttünk drót-akadályok, mentőkocsik. A nagy katonai fényzőrök fényében látom, hogy milyen rettenetes a pusztítás. A falakon hatalmas üregek tátonganak, a felső emeletek és a padlás a híres Kék-toronyt együtt romokban hever. Még csak hozzávetőlegesen sem lehetett eddig megállapítani, hogy hányan fekszenek a romok alatt. A mentőküldönimény itt dolgozik mellettem és egymás után kaparja ki a törmelések közül a felismerhetetlen emberroncsokat.

Körülöttünk a sebesültek jajgatnak, rettenetes ezt hallgatni. Asszonyok, gyermekek állják körül a mentőkocsikat, siratják férjüket és apjukat. Egy öregasszony kétségbesetten sir, tördeli a kezét:

— A Franz... A Franz — zokogja... Doktor ur az Isten szerelmére kérem... Mentsek meg a Franzot... Egyetlen fiam...!

... És vajjon hány anya zokogja ugyanezeket ezen a pokoli éjszakán?...

ÉPÍTETEK FIGYELMÉBE!

CONSTRUCTIA ÉPÍTŐIPAR RT.

Strada Iosif Vulcan No. 6.

Tritthaler Ferenc és Nachtnébel Ödön főmérnök műszaki vezetése alatt vállal mindennemű új építkezést, tervezést, művezetést a legkisebb átalakításoktól a legmodernebb kivitelig.

532

Aradi törvényszéki tisztviselőné tragikus ideg-összeroppanása

„Mentsetek meg, meg akarnak ölni!” — sikoltozta a fiatal uriaszony. — Biztató remény van a felépülésére

Megdöböntő és egyben izgalmas esemény színhelye volt ma délelőtt az aradi járásbíróság egyik hivatali helyisége. Délelőtt tizenegy óra körül a járásbíróság folyosóján elhaladók női sikoltozásra lettek figyelmesek, amely az egyik irodából hallatszott ki. Csakhamar izgatott tisztviselők jelentek meg a folyosón, megérkezett dr. Ionescu törvényszéki orvos is, kocsit hozattak és abból a szobából, ahonnan a sikoltozás hallatszott, röviddel ezután egy megtört, megviselt arckifejezésű fiatal nőt vittek ki, kocsiba ültették és lakására szállították. Percek alatt terjedt el a törvényszéken annak a híre, hogy a bíróság egyik rendkívül szimpatikus, közkedveelt, előzőkeny modbráról, szorgalmáról és munkakészségéről ismert tisztviselőnéje az irodában idegrohamot kapott és ezért kellett elszállítani. A tragikus esemény részletei és előzményei a következők:

A szóbanlevő tisztviselőné hónapokkal ezelőtt súlyos betegségen esett át, amely szervezetét erősen megviselte és felépülése után néhány havi szabadságot kapott, amelyet üdülésre, pihenésre használt fel. Nemrégiben foglalta el újból hivatali helyét az aradi törvényszéken, szervezete azonban a jelek szerint nem bírta a hivatali munkát és néhány nappal ezelőtt újból kimerültségről, fáradtság-

ról panaszkodott hozzátartozóinak. Ma reggel, amikor hivatalában megkezdte munkáját, idegesen viselkedett, kollegái azonban nem tulajdonítottak ennek különösebb jelentőséget. Valamivel tizenegy óra előtt felugrott munkája mellől, kezét összekulcsolta, arca elváltozott és a rémülettől reszkető hangon kiáltotta:

— Mentsetek meg! Mentsetek meg! Meg akarnak ölni!

Tisztviselőtársai csillapítani igyekeztek a fiatalasszonyt, aki ekkor átszaladt a szomszédos szobába és ott is kétségbeesetten, könyözve kiáltott segítségért. A megdöböntő eseményről azonnal értesítették Ionescu dr. törvényszéki orvost és a fiatalasszony férjét, aki kétségbeesetten rohant be a hivatali szobába és gyengéd, szeretetteljes hangon igyekezett megnyugtató feleségét. A szerencsétlen tisztviselőné férje és több kollegája kísérté a törvényszék épülete előtt váró kocsigi, amelylyel lakására szállították. A fiatalasszony ott-hon valamennyire megnyugodott, úgy hogy — értesülésünk szerint — remény van arra, hogy rövidesen visszanyeri lelki egyensúlyát. Ugy tisztviselőtársai, mint ismerősei aggódva és részvétellel teljes érdeklődéssel várják a fiatalasszony állapotáról érkező híreket.

A Gloria-CFR sportegylet táncos-teaestélye
ma, szombaton este 6 órakor a Cercul Romanesc helyiségében

Élénk visszhangja támadt Pacha püspök Hitlernél tett látogatásának

**Mi van az Ostmarken-Rundfunk feltűnést keltő híradása mögött?
A bánáti sváb katolikusság politikai jelentése ről is szó esett
a kihallgatáson**

Iorga interpellált a szenátusban a temesvári püspök berlini audienciája miatt

Általános feltűnést keltett Erdély és a Bánát katolikus társadalmában az a hír, amely arról számolt be, hogy

Pacha Ágoston dr. temesmegyei római katolikus püspök berlini útja alkalmából kihallgatáson jelent meg Hitler Adolf német birodalmi kancellár előtt, aki számára a bánáti svábság üdvözlését tolmácsolta, majd Isten áldását kérte a kancellár művére.

amely a német nép megújítását és a német birodalom újjáépítését célozza.

A hírt az Ostmarken Rundfunk röptette csütörtökön este világgá és egyházi hivatalos körökben is élénk kommentárokat adott alkalmat. Temesvári tudósítónk jelentése szerint a hivatalos magyarázat azt hangsúlyozza, hogy Pacha Ágoston dr. püspök megjelenése Hitlernél tisztán udvariassági jellegű volt. Ugyanis a külföldi katolikus német egyesületek eddigi vezetője, Schreyber prelátnak megvált helyétől és a vezetést Scheerer Kelemen vette át. Pacha dr. kötelességszerűen — mondják Berlinben — felkereste Scheerert, hogy neki bemutatkozzék és ezt az alkalmat használta fel Scheerer arra, hogy Pacha Ágoston dr. részére a kancellárnál kihallgatást eszközöljön ki.

Ami magát a kihallgatást illeti, annak lefolyásáról részletes hír nincs. Egyes verziók szerint az a körülmény, hogy a püspök Kräuter Ferenc dr. társaságában jelent meg a kancellár előtt, arra enged következtetni, hogy

a kihallgatáson szóba kerültek azok a támadások, amelyeket a bánáti nemzeti-szociálisták intéznek a svábság vezetői ellen és ezzel vallási téren is megbolygatják azt az egyetértést, amelyet a püspök minden körülmények között meg akar tartani.

Az Ostmarken Rundfunk jelentését igen sokan

fogták tegnap Timisoarán. A jelentésnek különösen az a passzusa keltett csodálkozást a magyar és katolikus rádióhallgatók között, amely szerint

Pacha Ágoston dr. püspököt úgy mutatták be, mint a délkelet-európai németiség képviselőjét.

Nem első ízben történik, hogy a püspök külföl-

Megsemmisítették a Róna Dezső szin- igazgató vasuti szerencsétlensége miatt megítélt másfélmillió lej lefoglalását

**Váratlan döntés a regáti állami könyvelési szabályok alapján — A pénzügy-
igazgatóság letétpénztára visszaadja a nagy harccal lefoglalt és meg-
ítélt összeget**

Az aradi pénzügyigazgatóság épületében működő állami letétpénztári könyvelőség szokatlanul érdekes törvényszéki döntésről értesült az utóbbi napokban. A törvényszék ítélete közelről érinti mindazokat, akiknek az állammal szemben követelésük van és azt már hónapokkal ezelőtt lefoglaltatták valamelyik közpénztárnál, akár a CFR-nél, akár a Nemzeti Banknál hajtották is végre az államot, vagy az állami vállalatot.

A szóbanlevő konkrét ügyben az alperes a CFR, a károsult pedig Róna Dezső, volt aradi szinigazgató, akit néhány évvel ezelőtt szerencsétlenség ért Arad és Oradea között Chisineu-Cris állomáson. Mint emlékeztetés, Róna Oradeáról Aradra utazott és a fenti állomáson vonara összeütközött egy ott álló szerelvényvel. A vasuti katasztrófa következtében Róna súlyos sérüléseket szenvedett és hónapokig gyógykezeltette magát. Mivel a CFR nem

di látogatásai alkalmából mindig kihangsúlyozták a püspök németiségét, holott köztudomású, hogy éppen Pacha Ágoston dr. volt az, aki ismételtelen kijelentette, hogy egyformán püspöke kíván lenni a magyaroknak és németeknek és nemzetiségi megkülönböztetést nem ismer. Egészen bizonyos ezért, hogy a berlini látogatás rádióbeállítására nem marad hatás nélkül.

Pacha Ágoston dr. püspök külföldi útjával kapcsolatban már napok óta különféle verziók keringenek a városban. Ezt a körülményt még érdekesebbé tette az, hogy illetékes helyen a püspök elutazásával kapcsolatban minden felvilágosítást megtagadtak.

A szenátus pénteki ülésén egyébként Iorga professzor interpellációt intézett a kormányhoz, hogy van-e tudomása arról, hogy Pacha Ágoston dr. timisoarai római katolikus püspök Németországban járt, ahol látogatást tett Hitler kancellárnál? Abban az esetben, ha a kormánynak nem lenne tudomása erről, — mondotta Iorga professzor — akkor külön felhívja a püspök látogatására a kabinet figyelmét.

akarta megtéríteni a volt szinigazgató készletadásait és a szerencsétlenség következtében szenvedett kárát, Róna pert indított az államvasut ellen és az aradi törvényszék másfél millió lejt ítél meg számára, mert megállapította, hogy sérülései miatt hosszú ideig képtelen volt művészi feladatait teljesíteni.

Az akkor érvényben volt végrehajtási törvény alapján az első bírósági ítéletben megállapított károsszeg miatt joga volt a károsultnak végrehajtást vezetni és ez alapon Róna ügyvédje, Miclea Sever dr. nagy harc árán kasszaturással lefoglaltatta a CFR aradi személypénztárában talált másfél millió lejt, amelyet a szabályoknak megfelelőleg letétbe helyezett a letétpénztárban. Mivel a felsőbb fórumok a kártérítési perben még nem mondták ki az utolsó szót, a másfél millió lej a letétpénztárban maradt s azt a károsult csak akkor kaphatja meg, ha az ítélet jogerőre emelkedik. A napokban váratlan fordulat történt Róna ügyében.

A CFR timisoarai igazgatóságának megbízásából egy ügyvéd jelent meg a letétpénztár könyvelési osztályában és felmutatta a timisoarai törvényszék legújabb határozatát, amely kimondja, hogy az ékíráltságbeli állami könyvviteli törvény alapján fel kellett oldani a CFR ellen vezetett végrehajtást. Ezért a letétbehelyezett másfél millió lejnek a közeli napokban leendő kiutalását kérte.

Az ügyvéddel azt közölte az aradi letétpénztár vezetősége, hogy a fentemlített másfél millió lej összegű bírói letétet csak akkor adja ki, ha az illetékes bíróság erre vonatkozó ítéletét közvetlenül a bíróságtól kapja meg a pénztár.

Gen'ra!-Vozgó: GIACOMO LAURI-VOLNORISTÁNAK első filmje: NÁPOLYI SZERENAD, amelynek főhőse Pietro Mascagni komponálta. A lebilincselő cselekmény színhelyei: Velence, Róma, Nápoly, Capri szigete és Verona. A többi főszereplők: Liliane Dietz, a ragyogó szépségű szőke, Vittorio de Sicca, Eduard Sledel, aki bőkezűen gondoskodik a humorról. — Kiegészítő műsorként: SZŐKE SZAKÁLL A VARIETÉBEN — Délután 3 óra-
kor mérsékelt helyárak.

Select-Mozgó: Premier: A LEVEGŐ KIPIRULÓFILM. Főszereplők: Fredrich March, Cary Grant, Carole Lombard és Jack Oakie. — Dél-
u. 3 óra-
kor mérsékelt helyárak.

Néhai TAGÁNYI SÁNDOR hires aradmegyei méntelepének ügye az aradi járásbíró előtt Ahonnan Miklós herceg is lovakat vásárolt — Érdekes tanu kihallgatások

Érdekes fordulat állott be ma egy régen húzódó perben, amelyet az állam indított néhai Tagányi Sándor ellen egy bérleti ügyből kifolyólag. Az állam 1929-ben keresetet adott be az aradi járásbíró előtt Tagányi Sándor ellen, amelyben annak a szerződésnek felbontását kérte, amelyet Tagányi az állammal kötött. A szerződés értelmében az állam 192 hold földet adott bérletbe Tagányi Sándornak, azzal a feltétellel, hogy méntelep rendezze be, fajlokat tenyésztesse és azoknak egy részét az állam rendelkezésére bocsájtja. A keresetben az állam felpanaszolta, hogy Tagányi Sándor a szerződésben vállalt kötelezettségei ellenére, nem vetette be takarmánnyal a Deccebal község mellett bérbe vett földet. A szerződés ugyanis előírta, hogy ezeken a földeken a legjobb minőségű takarmányt kell termelni, hogy a méntelep lovainak fejlődése, kondíciója ilymódon is biztosított legyen.

Az ügyben több tanu hallgattak ki, akiknek nagy része Tagányi Sándor mellett vallott és ma délelőtt Ionescu járásbíró kihallgatta a Bucurestiből Aradra érkezett Constantiu

Tintereanu állategészségügyi vezérfelügyelőt, aki, mint szakértő tett vallomást. Tintereanu vezérfelügyelő terjedelmes vallomásaiban kifejtette, hogy a szerződésnek nem az volt a lényege, hogy Tagányi a bérlet földön takarmányt termeljen, hanem, hogy valóban jó minőségű méneket tenyésztesse. Ennek a kötelezettségének pedig teljes mértékben eleget tett. Ezt bizonyítja az is, hogy az állam Tagányi méntelepéről nemcsak a bér fejében járó lovakat vette át, hanem évente készpénzért két-három lovat is vásárolt tőle, sőt Miklós herceg is erről a méntelepről vásárolt lovakat. Tagányi Sándor nem a bérlet földet vetette be takarmánnyal, hanem a saját földjét, amely közvetlenül a méntelep közelében terült el, míg a bérlet föld hét kilométernyire volt a ménteleptől. Így tehát logikus volt, hogy Tagányi a lovakat saját földjén akarta legeltetni.

A bíróság Tintereanu vezérfelügyelő kihallgatása után úgy döntött, hogy helyszíni szemlét tart a méntelepen és a bérlet földeken és ítéletét az évek óta húzódó érdekes ügyben ekkor hozza meg.

HIREK

Sodor a vihar

Vágtatva tombol a szél odakint
forog, üvölt, az ablakon dobol.
A lelkem félve megremeg megint
érezem, tölem valakit elsodor.

A napsugár Isten mosolya
a villám az ő büntető keze
a szélvihar: sátán kacaja
néha a sors kegyetlen eszköze.

Északról jön — szilaj paripákon
sziklákat gördít, lépteink elé
Porfelhőből épít palotákat,
s elsöpör, ha vakon megindulsz felé.

Mikor nines, — rá se gondolunk
büszkéik, bátrak, erősek vagyunk!
Hiszünk, hogy mindig mellettünk lehet
az a néhány ember, kit szívünk szeret.

De ha jön! — sikkotva szántja az utat
percek alatt fur sötét, mély kutat,
eltép drága szeretet-láncokat
Támaszt helyette ürt és gátakat!

Aggódó szemmel nézek az égboltra,
hol uszik tépett felhőjodor?
s felzokog szívem a gondolatra:
hogy a szél mellőlem téged elsodor.

COLQA.

— IDÓPROGNÓZIS: Északi szél, változó felhőzet, nappal enyhe idő, itt-ott jelentéktelen hószállingózás lehetséges.

Oiesó tűzifa
1000 kgr. Lej 360.-
AUFRICHT-fatelepen
Cai. Victoriál 1-2.
Telefon 89. 620

— VÁLTOZÁS VÁRHATÓ A KERESKEDELMIS ÉS IPARKAMARÁK ÁTSZERVEZÉSÉRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNYJAVASLATON. Annak idején a bucuresti-i „Argus” jelentette elsőnek, hogy törvényjavaslat készül a romániai Kereskedelmi és Iparkamarák átszervezéséről, amely szerint csak 12 kerületi Kamara fog működni, de Aradnak nem szántak ilyen Kamarát. Ma ugyancsak a fenti lap közli azt, hogy ezen a törvénytervezeten jelentékeny módosítást végez a törvényelőkészítő bizottság, amely már a legközelebbi órákban foglalkozik a javaslattal. Arad közgazdasági, társadalmi és politikai életének irányítóit biztosan számíthatunk arra, hogy az említett változás az aradi Kamara továbbá változatlan működésének örvendetes tényét jelenti.

— A városvezetőség Goldis-gyászúlése. A városi interimár-bizottság elnöksége kegyeletteljes szavakkal emlékezett meg Goldis László elhunytáról. Valószínű, hogy az elhunyt politikusi emlékének megőrzésére az aradi Str. Romanult, ahol lakott, Str. Goldisnak fogják nevezni.

— Lakatos Ottó dr., a Minorita-rendház plébánosa influenzában megbetegedett. A köztisztviselők körében álló plébános betegsége híven feltűnővé vált. Posgay dr. kezelőorvosa szerint a plébánosnak néhány napi pihenőre van szüksége.

— Hóviharok pusztítanak az Ókirályságban. Bucurestiből jelentik: Moldovában pusztító hóviharok dühöngenek, úgy, hogy ebben az ország-részben csak a galati-barladi vonalon akadálytalan a közlekedés, míg a többi vonalakon szünetel a forgalom. Besszarábiában is abnormis időjárás uralkodik, telefon- és távirópóznákat dönt ki a szélvihar és a vonatok csak nagy késéssel közlekednek. A gyorsvonat reggel 8 óra helyett csak délután 3 órakor érkezett meg Kisepevebe Dobrogeában 3 méteres a hó, a szél háztetőket visz el, fákat dönt ki. Az eddigi megállapítások szerint az anyagi kár többmillió leire rug.

— Kizártak nyolcvan diákot a clujl egyetemről. Clujról jelentik: A clujl egyetem mai természetrajzi előadásán a tanár helyett a dekanátus titkára jelent meg, aki közölte a diákokkal, hogy azokat a hallgatókat, akik tandíjaikkal hátralékban vannak, ki kell zárni az előadásokról. Az intézkedés több mint nyolcvan diákot érintett, akiknek el kellett hagyni a termet. Az esemény Clujon általános felháborítást keltett és remélik, hogy sikerül módot találni arra, hogy a szegénysorsu és megszorult diákokon segítsenek és ne tegyék lehetetlenné számukra tanulmányaik további folytatását.

— Hunedoaramegyei tűzfűt szállítanak Aradra. A városvezetőség elhatározta, hogy bérbeadja a hunedoaramegyei Pojoga és Tisa községek szövetkezeteinek a Marospart egyik 300 négyzetméteres területét, hogy ott a tutajon érkező tűzfűt kirakhassák és árusíthassák.

— Dr Szondy György nyugalmazott miniszteri tanácsos Budapesten 73 éves korában elhunyt. A megboldogult fiatal korában Aradvárosában volt kincstári ügyész és mint ilyen közbecsülésnek és szeretetnek örvendett. Temetésén nagy közönség, közte az Aradról Budapestre költözött magyarság, a Délvidéki Kör tagjai teljes számban vett részt. — Budapesten levő gyermekein és özvegyén kívül testvére: Szondy Géza kisperegi elkész gyászolja.

— A földgömböt akarja felnyitni a sztratoszférából egy amerikai kapitány. Washingtonból jelentik: Albert Stephens kapitány, az amerikai kereskedelmi repülés tisztje, aki az elmúlt évben egy Argentína felett végzett 7000 méter magas repülést rekord alkalmával készített felvételeivel a föld gördületét optikailag be tudta bizonyítani, ez év júniusában és szeptemberében sztratoszférarepülésre készül. A kapitány 10—12 kilométer magasságból akar felvételeket készíteni a földgömből. A fényképezés során infravörös sugarakat használ, amelyek segítségével már igen sikertült távolsági fényképeket tudott készíteni. A sztratoszférarepülés vezetője William Kepner őrnagy lesz.

— Öt embert ölt meg a lavina. Bécsből jelentik: Szálerországi jelentés szerint Judenburg mellett egy skitanfolyam öt női növendékét eltemette egy lavina és mire a szerencsétleneket megtalálták, már mind az öten megfagytak.

Az indiai földrengés oka:

Növésnek indult az Öreg Himalája

A föld egyik legrégebb hegylánc a Himalája, amely a geológusok szerint többszázézer éves, de most kiderült, hogy az öreg hegység nagyon is fiatalnak érzi magát, mert — hirtelen nőni kezdett. Amerikai földrengéskutatók szerint ugyanis az indiai földrengések oka az, hogy a 8000 méternél magasabb hegylánc növekszik. Déli lejtőin ennek következtében szelzmikus nyugtalanság támadt, nagy földmozgások keletkeznek és még jó ideig fognak keletkezni. A legutolsó nagy földrengés 25 évvel ezelőtt volt ezen a vidéken. Ez volt a világ legnagyobb földrengése, amelyet két és negyedmillió négyzetmérföldnyi területen éretek, amely 12,000 négyzetmérföldnyi területen mindent elpusztított és a tengert még az európai partokon is megrázkódtatta. Azóta gyakran voltak kisebb földrengések, amelyek csak akkor fognak megszűnni, amikor a Himalája hatalmas hegytömegei ismét megnyugszanak.

— Az Ihasz-Fekete-társulat kérte egy a városvezetőségtől, mint az aradi Iparos Kulturház vezetőjét, hogy adják számára időlegesen bérbe a színházat Mindkét helyen a társulat kérését negatív eredménnyel intézték el.

A legszebb, legsodálatosabb, legemberibb repülőfilm:

Frederic March

(„A bestia”, az „Ave Caesar” és a „Szenvedélyek rabszolgái” főszereplője.)

„A levegő királyai”

Főszereplő:

Cary Grant

(„A Pindagólsasszony” férfi-főszereplője.)

Carole Lombard

(Az új Marlene Dietrich, az „Asszonyok gyengéje” női főszereplője.)

Jack Oakie

(Nemrégén még gyermekszerepekben játszott.)

— Nincs kivétel... A múlt év folyamán életbelépett új látványossági-adótörvény szabályai szerint színházi-, mozi-, műkedvelőelőadás és bármilyen mulatság is csak akkor tartható meg, ha a pénzügyigazgatóság által szabályszerűen lebélyezett jegyeket árusítanak, de a jegyek után megállapított adót előbb letétbe kell helyezni az állampénztárban. Néhány nappal ezelőtt az egyik aradmegyei nagyközségben mozielőadást akartak tartani, amely iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg. Az ottani adóhivatalnak nem állt rendelkezésére az aradi pénzügyigazgatóság jegyfűzete és az idő rövidsége miatt saját maga akarta lebélyezni a belsőjegyeket, amelyek után inkasszálni kívánta az illetéket. Övatosságból azonban telefonon kérdést intézett Doctor Vazul aradi adminisztrátorhoz aziránt, hogy bevezetheti-e ezt az uttóbb gyakorlatot? Az adminisztrátor nyomban felvilágosította az adóhivatalt, hogy ez a kezdeményezés törvénybe ütközik és semmiesetre sem járul hozzá az ilyen jegykészítéshez. Erre való tekintettel a mozielőadás elmaradt, mindaddig, amíg a rendezőség az aradi pénzügyigazgatóságnál meg nem szerzi a szabályszerűen lebélyezett jegyeket.

Váratlanul elhunyt

Boros Ernő dr. hatéves kislfia

Mélységes gyász érte Arad társadalmának egyik ismert, közbecsülésben és közszerepben álló családját: dr. Boros Ernő fogorvos hat éves kislfia, Boros Tamás, ma délután, alig harminc óras betegség, harminc órán át tartó szenvedés után, elköltözött szülei köréből. Csütörtök délután, mindenütt megdöbbenést keltve, terjedt el Arad társadalmi körében az a hír, hogy a hat éves kis Boros Tamás délben elvesztette eszméletét és állapota az esti órákban válságosra fordult. A tragikus eseményről táviratilag értesítették a kislfiu édesanyját, aki nem tartózkodott Aradon és aki az esti órákban érkezett meg fia betegágyához.

A kis Boros Tomy csütörtökön reggel, a rendes időben kelt fel, délelőtt még gondtalanul, a szokott jókedvvel játszott és csak a déli órákban panaszkodott rosszullétről. A gyermek szivgörcsöket kapott és délben elvesztette eszméletét. A megrémült, kétségbeesett hozzátartozók természetesen azonnal orvost hívtak, aki megállapította, hogy az influenzának egyik ritka, rendkívül súlyos fajtájával állnak szemben, amely rövid idő alatt végezhet a gyermeki szervezettel. Konziliumot hívtak össze a kisgyermek betegágya mellé és az orvosok egyöntetűen azt állapították meg, hogy Boros Tamás influenza-mérgezésben (influenza intoxicat) betegedett meg. Ez a betegség, amely csak a legkritikább esetekben lép fel, a szepszishez hasonlít és abban különbözik a szokásos influenzától, hogy az influenza mérge a vérbe hatol és a vénkeringést támadja meg. Ugy csütörtök délután, mint pénteken egész nap az aggó érdeklődőkön kívül, számos aradi orvos kereste fel a kis Boros Tamás betegágyát, azonban sem a legodaadóbb, leggondosabb ápolás, sem az orvosok tudása nem menthette meg a kis Boros Tamást az életnek, a szörnyű, pusztító betegség harminc óra alatt megörlötte a gyenge gyermeki szervezetet és Boros Tomy pénteken délután kiszendetett.

A komoly, edzett orvosok megrendülve, könnyes szemmel álltak a kisgyermek halottaságya előtt, amelyet a fájdalomtól mélyvégsen sujtott szülők és a rokonok vettek körül. Boros Tomy halálának híre az esti órákban terjedt el Aradon és mindenütt megdöbbenést és a gyászoló szülőkkel öszintén együttérző részvétet váltott ki.

— Koszorumegváltás. A Bánáti Német Nőegylet aradi tagozatának választmányja Dimitriu őrnagy koporsójára szánt koszoru megváltása címen 500 lejt adományozott az Aradi Közlöny útján a munkanélküliek javára.

— Akasztás lesz Magyarországon. Pécsről jelentik: Bognár György szökött fegyenc a múlt év őszén belerögzött egy tanyára, ahol meggyilkolta Atol József vagyonos gazdálkodót, azután pedig kirabolta a lakását. A pécsi törvényszék büntetőbírósa ma tárgyalta az ügyet és Bognár Györgyöt kötéi általi halálra ítélte.

— Székrekedésnél, emésztési zavaroknál, gyomorégésnél, vértódulásnál, fejfájásnál, álmatlanságnál, általános rosszullétnél igyunk reggel éhgyomorral 1 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet.

— A Kölcsey-Egylet Irodalmi délutánja a Kulturpaiciában március 4-én, vasárnap délután lesz, a február 11-én Goldis László halála miatt elmaradt előadás másorával. Addig a Kulturpalota terme minden vasárnap délutánra más előadások számára van lefoglalva.

— Ma az alanti gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:

RÉNYI: Bulevardul Regele Maria.

KAIN: Piata Avram Iancu.

NIEDERMAYER: Piata Sit. Sava.

Aradváros társadalmának részvéte

kisérte utolsó útjára Ordelt Lászlónét

Ma délután négy órakor helyezték örök nyugalomra a tragikus módon elhunyt Ordelt Lászlónét. A megdöbbentő hirtelenséggel elhunyt köztestületben álló uriaszony temetésén nagyszámúban jelentek meg ismerősei és Arad társadalmi életének vezetői. Ott láttuk a temetésen Groza János dr. vármegyei prefektust, Vulpe József kabinetfőnök, Munkakamarai kormánybiztos, Domán Sándort, az aradi Kereskedelmi Testület elnökét, Faragó Rezsőt, az Általános Bank vezérigazgatóját, dr. Nagy Sándort és rajtuk kívül még igen sokan jöttek, hogy utolsó útjára kísérjék Ordelt Lászlónét.

A ravatalt, amelyet a felsőtemető halottsházában állítottak fel, valósággal beborították a koszorúk. A felirásokkal ellátott koszorukat itt közöljük: *Drága kisanyánknak — Lonci és Pisti. Utolsó üdvözléssel — Zeiner Imre és neje. Kegyelete jeléül — Consum R.-T., Kegyelete jeléül — Irénke és Praisz. Drága jó főnöknőnknek — Matyi, Katalin, Sándor. Drága Katinkának — Berta és Pista. Öszinte részvétellel — Taraba-család. Kati néninknek — Béla és Jutka. Kegyelete jeléül — Szabó András és neje. Utolsó üdvözléssel — Radovan-család. Örökre bucsuzunk tőled — Leipnicker és Scher. Jó sógornőnknek — Margit és Jóska. Utolsó üdvözléssel — a Dacia-kávéház személynéje. Kegyelete jeléül — a román kurzus növendékei — Felejthetetlen drága Katónak. Utolsó üdvözléssel — Barczáné. Kegyeletük jeléül — az aradi illatszereszek. Öszinte részvétellel — Rosenfeld Géza és neje. A mi szeretett, drága nagyságos asszonyunknak — éttermi személyné. Utolsó üdvözléssel — Mariska és Gyula. Utolsó kézcsókkal — Dani, Göllerné, Böcsi, Berta. Öszinte részvétellel — Meteor-klub. — Öszinte részvétellel — az „1 HP. asztaltársaság.” Ezekon a koszorúkon kívül még rengeteg névtelen csokor borította a koporsót. Négy óra után rövid gyászszertartás következett, amely után Ordelt Lászlóné földi maradványait átadták az anyaföldnek.*

Ordelt Lászlóné ravatalára szánt koszorúk megváltására az Aradi Kereskedelmi Testület gyűjtésének eredményeképpen a következő felajánlásokat jegyezték: Domán Sándor 200 lej, Klein Sándor 200 lej, Faragó Rezső 100 lej, Tauszk Jenő 100 lej, Szabó Albert 100 lej, Baedergár 100 lej, Hegedüs és Goldmann 100 lej, Lusztig és Berger 100 lej, Apponyi Testvérek 100 lej, Kerpel Izsó 100 lej, Lantos József 100 lej, Kopetkó Károly 100 lej, Meer Mór és Társa 100 lej, Atlantica 100 lej, Meisl és Adler 100 lej, Kun József 100 lej, Hartmann Kálmán 100 lej, Schönbberger és Grünstein 100 lej, Zeiner Imre 100 lej, Jakabffy és Társa 100 lej, Wild Ferenc 100 lej, Symfleur 50 lej, Szondy 50 lej, Miklós Józsefné 50 lej és Manea Demeter 50 lej. Összesen 2500 lej, mely összeget az Aradi Kereskedelmi Testület az idős és tönkrement kereskedők között osztja szét.

Tüzifa alkalmi árban. 100 kgr. fűrészelte Laj 36
CONCURENTA fatelepen Calea Saguna 176-178.

— **Uj maximális árak.** A városvezetőség február hónapra az alábbi új maximális árakat állapította meg: Marhahus I. oszt. 17, II. oszt. 13, Borjúhus I. oszt. 26, II. oszt. 18, Juhus I. oszt. 14, II. oszt. 12, Zsir 32, Szalonna 26, Háj 30 lej. Az árak kilogrammonként értendőek és a múlt havi árakkal szemben alig mutatnak fel változást. A tej literje továbbra is 5, illetve az uradalmi tej 6 lej marad.

— **Nagyszabású betörést** követtek el Aradon eddig még ismeretlen tettesek a Str. Popa Russu 9. szám alatt, Löwinger Hermann kereskedő lakásában. A házbeliék távolléte alatt hatoltak be és főleg pénzi kerestek, majd az ékszereket mintegy 150,000 lej értékben elvitték. A vakmerő betörés ügyében Detesan János komiszár vette kezébe a nyomozást.

CZELNAI ESZTER többek 655
kivánságára
elhatározását megváltoztatva
f. hó 17-én nyit még egy
cukrászat hidrogén gázzal fűtött
Jelen kezei lehet naponta d. u. 6-tól 7-ig az Or-
tutav-otában levő Vitamin tejtermék üzemban.

— **Borzalmas kettős gyilkosság** Győr mellett, Győrből jelentik: A közeli Püski községben borzalmas gyilkosság történt. Szüri Alajos gazdálkodó vadászfegyverével agyonlőtte mostohaapját: Mészáros István vendéglósnak, majd mostohaapját: Mészáros Máriát fejszével agyonverte, azután felgyújtotta a házat és elmenekült. A szomszédok a tüzet eloltották és megtalálták a két meggyilkolt ember holttestét. A csendőrség délután elfogta a gyilkost.

— **A beszentelés alatt fölébredt egy halott.** Rumáról jelentik: Nikinci község lakosságát érdekes eset foglalkoztatja. Berger János gazdálkodó hosszabb ideje betegeskedett és vasárnap meghalt. Az orvos megvizsgálta és miután a halált megállapította, engedélyt adott a holttest eltemetésére. A halottat koporsóba fektették és kihívták a papot, aki éppen hozzáfogott az egyházi szertartáshoz, amikor a koporsóban Berger János felült és csodálkozva nézett szét. A gyászoló közönség szétszaladt és csupán a pap őrizte meg nyugalmát, a fölébredt halotthoz ment és kisegítette a koporsóból. Kiderült, hogy Berger János több, mint huszonnégy órát mélyen aludt és néhány perccel a koporsó fedelének az elhelyezése előtt felébredt.

Hétezer éves műkincsekre bukkant egy angol régész

Londonból jelentik: W. B. Emery angol régész Sakkarában, Memphis mellett, a husz giza közelében folytatott ásátások során két földalatti folyosót fedezett fel. Ezek egyike a legpompásabb régi alabástrom edényekkel és szobrokkal van tele. Az egyik remekművi vázán látható fáraóhieroglifból megállapították, hogy az edények legalább hétezer évesek.

— **Doktorráavatás** Ch. Moudjalled aradi fogászt, aki 1926-tól 1929-ig a berlini fogászati klinikán hallgatott, ma doktorrá avatták.

SIGFRIED ARNO
szenzuációs vigjátéka.

BERKOVITS
tenorista filmslágerelő.

UNGÁR SÁNDOR
aktuális sztrófái.

MA AZ

URANIA-ban!

— **Egyházi közgyűlés.** Az aradi á. h. ev. egyház folyó hó 18-ikán délelőtt 11 órakor tartja meg évi rendes közgyűlését, amelyen az 1933. évi zárszámadások, az 1934. évi kivetés és a Nőegylet számadásai tárgyaltnak. A közgyűlésre minden egyháztag és nőegyleti tag hivatalos.

Egymillió kétszáz ezer lejt ad a város a rendőrlegénység fizetésére

A belügyminisztérium leiratot intézett az ország összes vármegyei, városi és községi vezetőségeihez, amelyben arra való hivatkozással, hogy a közrend fenntartásához a jelenlegi közbiztonsági szervek megerősítése és a fizetések felemelése vált szükségessé, megfelelő hozzájárulás felvételét kéri a jövő évi költségvetésbe. A belügyminisztériumnak 500 millió alapra van szüksége és ennek egy részét ilyen hozzájárulás formájában akarja megszerezni. A rendelet távirati választ kér, hogy milyen összeget szavaztak meg ezen a címen.

Amennyiben a megszavazott összeg nem volna elegendő, úgy a belügyminisztérium saját hatáskörében állapítja meg az illető város, megye, vagy község hozzájárulási összegének nagyságát.

Az interimár-bizottság dr. Ursu János polgármester javaslatára úgy határozott, hogy 1 millió 200 ezer lejt fognak a belügyminisztériumnak felajánlani és ezt távirattal közlik.

Amennyiben az összeg nem volna elegendő, a belügyminisztérium ugyis fel fogja azt emeltetni. Arad eddig évente 100 rendőr fizetésére 2 millió 400 ezer lejt fizetett ki.

URANIA TELEFON: 480.

MA, szombaton 3, 5, 7 $\frac{1}{4}$, 9 $\frac{1}{4}$ órakor PREMIER!
SIGFRIED ARNO legkacagatóbb vigjátéka
Pünkösdi királyság!
A műsor keretén belül fölépnek
BERKOVITS tenorista filmslágerelő énekel.
UNGAR S. humoros, aktuális vigstrófákat ad elő.
Va-árnap d. e. 11 órakor kettős vigjáték műsor
Tied vagyok reggelig Jenny Jugo,
Herman Thimig.
Hurrá, apa vagyok Szőke Szakáll, Lucie
Englisch, Fritz Schult.
Következő műsor: **JAN KIEPU - A**

Dóni kozákkórus sikeres szereplése Aradon

Szép ház tapsolta végig péntek este az aradi színházban Jaroff mesternek és hatvan kozákjának valóban művészi élményt jelentő műsorát. A bánatos, majd pedig friss sláv melódiákat intonáló dalok újszerűen hatottak, annál is inkább, mert Aradon évek óta nem szerepelt dóni kozákkórus. Ahogy Jaroff mesteri átírásában az énekkar az esti harang zugását életre kelti, a legtökéletesebb hangutánzást érezzük és élvezzük, amely a vezérmotívumot vivő szólót kíséri. Az „Ej uhnyem” interpretálása élénk varázsolja a hajókat vonzóló fáradt tömeget, elvonulnak előttünk a Volga rabszolgái, lassanként távolodva mindig kisebbednek, eltűnnek, énekük a semmiségbe vész. Egyházi énekeik vallásos áhitatot öntenek belénk és alázatos hívők vagyunk, amikor a kozákok Csajkovszkij: „A templomban” és Arhangelsky: „Isten hallgasd meg imámat” chorálokat adják elő. Rendületlen hittel tölt el Bortnyansky: „A szeretet hatalmához imádkozom” című kórusa és az extázisba ragad magával Lwowsky: „Uram segíts” szívbemarkoló, velőtrázó jalkiáltása.

Szinte hihetetlen milyen temperamentummal, mennyi finomsággal, kitöréssel vezeti Jaroff és éneklő kórusa a világi dalokat. Egy érző emberre válik a katona-karmester és hatvan legszigorúbb fegyvelemmel rendelkező katona. Varlamov fátyolfinomságú „Vörös szerafán”-ja, Svedov maró gunnyal telített karikatúrája, Csesnakov pezsgő ritmusú táncdala, Grecsaninov vidám kozák-dal, továbbá Dobroven és Napravnik népdalegyvelegei mind olyan élményt jelentenek, amiket a legmélyebb és legvalószínűbb művészet eredményezhet csak.

Nem tudni miben rejlik Jaroffnak, ennek az örökifjú, örökké mosolygó, de talpig katona csöpp emberkének a varázsereje. Talán a tudása, az energia, az egyénisége, vagy muzikalitása, együtt vagy külön-külön idézi elő azt a vonzerőt, aminek hatása alatt mintegy hipnotikus állapotban életre keltik az énekesek a hang-skála minden fokát, a legszélsőségesebb hangutánzásokat. (=)

Ne fordítottasson beavatatlankkal, mert ráfizet Forduljon bizalommal:

TEODOR SELAGIAN

magyar- és német hites tolmács- és fordítóhoz, aki a legelőnyesebben fordítja és hitelesíti minden köz- és magánokiratát, valamint az egész kereskedelmi levelezését is
Cím: Kereskedelmi Iskola, földszint, balra első ajtó (A Kulturpalota mellett). 619

— **Intim művészet a Magyar Otthonban.** Ma este fél 9 órakor változatos műsorú kamara-estet rendez a „Liszt Ferenc” zenekar a Str. Romanului 8. szám alatti helyiségében. Az est kerincét Fetter Elemér dr. értekezése alkotja az operett fejlődéséről és ezt illusztrálja a műsor többi része, melynek kapcsán R. Hegedüs Béby, Fenyőné-Molnár Erzsébet zongorakísérete mellett Lehár-, Jacobi- és Huszka-operett részleteket ad elő. — A zenekar Buja Sándor dr. karnagy vezetésével Kálmán és Sippé műveiből játszik egyvelegeket, végül Diószeghy Papi, Bing János, Kemka Károly és Rigler Ödön Farkas I. operettjéből adnak elő részleteket. Az est iránt általános érdeklődés nyilvánul meg s előreláthatólag zsúfolt ház fogja azt végigélni.

— **Áramszünetelés.** A villanytelep igazgatósága értesíti a n. b. fogyasztóközönséget, hogy nagyobb mérvű javítások miatt, folyó hó 18-ikán, — kedvező idő esetén — az áramszolgáltatás szünetelni fog: Reggel 8 órától 12 óráig: Calea Saguna, Malul Muresului, Malul Domnitei, Strada Soarelui, Strada Baritiu, Strada Brancovici, Strada Eminescu, Strada Caragiale és Strada Gh. Ionescu, valamint az ezen utcák által határolt részeken.

Megfejtették a sarki éjszakák titokzatos repülőinek rejtélyét

Japán hadihajók és repülőgépek gyakoroloznak a skandináv sarki zónában — Svédország, Norvégia és Finnország együttes akciót indít — Oroszország is flottát küld a sarki zónába

Stockholmból jelentik: A skandináv országok közvéleményét egy épp olyan nyugtalanító, mint amilyen megmagyarázhatatlan rejtély tartja feszült izgalomban. Nemcsak Svédországban és Norvégiában, hanem Finnországban is az izgalom lázában égve, várja a lakosság az utóbbi hetekben észlelt titokzatos jelenségek felderítését.

Pár héttel ezelőtt riasztó hírek jártak be Skandináviát.

Arról számoltak be ezek a hírek, hogy a fél-sziget északi vidékei felett, a sarki zónában, rendszerint

az éjszakai órákban, titokzatos repülőgépek bukkantak fel és végeztek rejtélyes repüléseket,

amelyeknek okát és célját senki sem sejtette. A józanabbak először csak legyintettek kezükkel a hír hallatára. Ugyan honnan jönnének ezek az ismeretlen származású repülőgépek, hogyan tudhatnának megfelelő bázis nélkül a sarki zónában röpdösni és mi lehet a céljuk? De a tamáskodók nemsokára elhallgattak. Ujabb hírek erősítették meg az első jelentéseket, teljesen szavahihető tanuk, akik saját szemükkel látták a repülőgépeket és pedig nemcsak nyugodt, szélcsendes időben, hanem olyankor is, amikor a sarki régiókban viharok tomboltak.

A svéd hatóságok megerősítették megfigyelő őrszemeiket az északi körzetben. Két katonai repülőgépet küldtek ki, kipróbált pilótákkal. Mind a két gép szerencsétlenül járt, még mielőtt ki tudta volna fürkészni a titok nyitját. Most már még komolyabban láttak hozzá a svéd kormányhatóságok a rejtély megvilágításához.

Két szárazföldi expedíciót szerveztek, összetoborozták a hadsereg legjobb sífutóit és megbízták őket, hogy a kérdéses területen végezzék el a felderítés nehéz munkáját

és járjanak végére a riasztó híreknek. De a két expedíció sem tudta elvégezni feladatát.

Először az volt a feltevés, hogy a szovjet orosz légiflotta egységei gyakoroloznak a sarki régiókban, ezt azonban elejtették és nemsokára egy másik verzió talált hiteltre:

Japán repülőgépek keringenek a skandináv északi partok felett, a sarki éjszakában!

Megerősítette ezt a feltevést az a Norvégiából érkezett hír, hogy a Jegestenger északi részén a japán hadiflotta manőverezett és január közepe táján a Gelgelnd-öböl közelében egy japán páncélos hajót láttak. Éppenséggel nem látszott kizártnak, hogy a titokzatos repülőgépek japán eredetűek és egy japán repülőgép-anyahajóról szállnak fel a sarkvidéki légi gyakorlatokra. Érkeztek azonban más riasztó hírek is. Finnországból jelentették, hogy az Ajo—Fari—Kem-vonalon egy magas hőtornyot láttak s a torony csúcsában hatalmas fényzó-

Felmentették

a csalással vádolt chisineui gazdát

Az aradi törvényszék második szekciója ma tárgyalta Faur Alexandru chisineui gazda ügyét, akit azzal vádoltak, hogy két hold földjét kétszer adta el. A vád szerint a földet először Popa Ioan, másodszer pedig Fehér Demeter vásárolta meg Faur Alexandrutól.

A tárgyalás során Faur azzal védekezett, hogy Popa nem fizette ki neki a vételárnak azt a részét, amelyet az állmnak kellett volna beszolgáltatnia, az állam pedig szorongatta az adó miatt, úgy, hogy kénytelen volt a földet készpénzért eladni. Előzőleg azonban a járásbírószágon visszaperelte a földet Popától és a bíróság a földet vissza is ítélte neki. Így tehát Fehér Demeternek jogosan adta el a földet. A törvényszék több tanu kihallgatása után felmentette Faur Alexandrut az ellene emelt vád alól.

rót, amelynek fénye olyan erős volt, hogy tíz kilométeres körzetben megvilágította a terepet.

Az arktikus retélyről a legutóbbi jelentés Norvégiából érkezett. Tromsöből táviratozzák, hogy

a Tordenskjold norvég gőzös közvetlen közelből megfigyelte az egyik titokzatos repülőgépet, amely csekély magasságban repült el a hajó felett.

A gép olyan közel szállott és olyan erős világításba került, hogy a gőzösről még a pilótát is látni lehetett. A repülőgép teste szürkén volt és két légcsavarral dolgozott. Pár órával később a norvég gőzös egy jachtszerű fehér hajóval találkozott, amely széles köröket írt le, mintha azon a helyen várakozna valamire. Mikor a norvég gőzös közeledett, a fehér hajó teljes gőzzel eliramodott. Svédország, Norvégia és Finnország katonai hatóságai most már elhatározták, hogy

együtt teszik meg a szükséges intézkedéseket a „sarki titok” leleplezésére.

Sőt az utóbbi napokban Stockholmába érkezett a híradás, hogy a szovjet nem tűri tovább tétlenül a titokzatos manővereket, hanem már a napokban kisebb flotillát indít felderítő utra Oroszország legészakibb partvidékére.

SPORT KÖZLÖNY

Az AMTE három fronton szerepel vasárnap

Több tréningmeccset játszanak Aradon

Aradnak, sőt az egész országnak legkiemelkedőbb sporteseménye az Aradon lebonyolításra kerülő TMTE—AMTE mérkőzés, amely meccsen mind a két csapat a legjobb összetételében fog szerepelni. Mint érdekességet jegyezzük meg, hogy az AMTE három fronton fog küzdeni. Az egyik csapata Aradon, a TMTE ellen, a másik Timisoarán, az ILSA-val veszi fel a küzdelmet, míg a harmadik, a kombinált csapat Aradul-Noun, a Titanussal méri össze erejét. Az Aradon szereplő csapat összeállítása a következő: Bugárin—Habás, Tóth—Lingurár, Dvorzsák, Reinhardt

—Tolán, Csajka, Blaskovics, Gömöri, Podrussek. Az összeállítás érdekessége, hogy Csajkát az összekötő poszton próbálják, mert az utóbbi meccsen itt elfogadható teljesítményt nyújtott. Magold harcceptelen. A nagy formában lévő ILSA ellen ez a csapat veszi fel a küzdelmet: Tyukody—Reinholtz, Várszegi—Gulyás, Takács, Szurdi—Gerold, Szinder I., Victorisz, Karebell, Pomacsek. Tartalék: Ruttkay. Az AMTE—TMTE meccs előtt bonyolítják le az AAC és az Egyetértés közötti összecsapást, míg a Hakoah az AVMSE-vel játszik, a Transylvania ellenfele a Fortuna csapata lesz.

O Sportegyesületek hírei. Az aradi Gloria-CFR szombaton este 6 órai kezdettel tartja pompásnak ígérkező táncos teadélutánját a minorita-templommal szemben lévő Cercul Romaneascaban. A táncos teaest sikere máris biztosítva van, mert a lelkes rendezőgárda fáradságot nem kímélve, végezte a szervezés munkáját és bizonyos, hogy ez a délután emlékezetes lesz azoknak körében, akik a Gloria-CFR táncos teaestélyén megjelennek. — Az AMTE, — mint már jelentettük, — szombaton este a Kánya-féle étterem összes helyiségeiben tartja klubvacsoráját, amelyet reggelig tartó tánc fog követni. Az estélyre eddig már 120 lejegyzés történt, tehát ez lesz a szezon legnépesebb bankettje. A rendezés nehéz munkáját az AMTE agilis titkára, Kafka László végzi, aki az AMTE vigalmibizottságának elnöke. Egy vacsorajegy ára 35 lej, a vacsorára fél 9 óráig a Kánya-étteremben lehet jelentkezni.

O Tornász-táncestély sikerén buzgólkodik az ATE 70 tagból álló női- és 140 tagból álló férfi-rendezőgárdája. A kiváló izléssel tervezett és kiállított meghívók szétküldése megkezdődött. Az ATE mintacsapata „tornászakadémia” keretében fog szerepelni az estélyen. Sajátkezelésű büfécukrászda és italok lesznek megjelölt árakon. Lesz szépségverseny, értékes tombola és ami a legfontosabb, 25 tagú táncosgárda, mely minden résztvevő hölgyet megtáncoltat. Belépőjegy ára adókkal 40 lej. Meghívóigényléseket kérjük a Szalaytrafikban bejelenteni.

Bonyodalmak

egy tizennyolc évvel ezelőtt született lelelgyerek körül Aradon

Az aradi anyakönyvi hivatalban most folyik az 1916. évben született katonaköteles fiatalemberek jegyzékének összeállítása. A 627. számú bejegyzés Gligor Lászlót tünteti fel, akivel kapcsolatban a bonyodalmak egész sorozata történt. Horváth Mária vadházasságban élt Zöllner Ferenc borbélysegéddel. Horváth Mária el akarta vétetni magát, de Zöllner csak abban az esetben volt erre hajlandó, ha a viszonyból gyermek születik. Közben Zöllner bevonult és ezt az időt arra használta ki Horváth Mária, hogy egy bábaasszony segítségével másállapotot szimulált, majd nyolc napra lefeküdt és a szomszédok előtt újszülött fiugyermekkel jelent meg. Az állítólagos lebetegedési idő alatt a bábaasszony az aradi gyermekmenhelyből egy újszülött fiút kért ki nevelési célból és ezt a kérelmet minden további nélkül teljesítették. Nem is lett volna semmi baj, ha Horváth Mária több napra nem távozik el hazulról és a gyermeket egy szomszédnőjének gondjaira nem bizza. A szomszédasszony, miután az anya nem érkezett haza a megadott időpontra, bevitte a gyermekmenhelyre a kisiut, ahol felismerték és így tudódott ki a turpisság. Hivatalból eljárás indult meg, amelynek során Horváth Mária a törvényszék két esztendei börtönre, a bábaasszonyt, mint tettestársat, hat hónapi börtönre és pénzbírságra ítélte. Gligor László, aki a bonyodalmakat okozta, időközben nyomtalanul eltűnt Aradról.

O Sulyos helyzetbe került az oradeai Crisana. Az oradeai Crisana anyagi helyzete váratlanul sulyosodott, mert a hatóságok egyik napról a másikra az egyesülettől megvonták a kártyajáték jogát, amely legfőbb anyagi jövedelmét képezte az oradeai egyesületnek. Sulyosította a helyzetet a klub futballcsapatának óriási veszteségekkel végződött franciaországi turája is, aminek következtében az egyesület vezetősége között is felbillent a harmonia. A Crisanának tehát az elkövetkezendő évadban már sokkal szerényebb anyagiak között kell magát fenntartania, mint ahogyan ezt eddig tehetette.

O Az Universitatea csapata Timisoarára költözik. Miután a cluji pályák az erős tél következtében még most is teljesen használhatatlannak bizonyultak, az Universitatea vezetősége elhatározta, hogy futballcsapatát a minél tökéletesebb tavaszi előkészítés érdekében vagy Albajuliára, vagy Timisoarára fogja két hétre átköltöztetni. Az egyetemi csapat itt fogja tavaszi edzéseit megkezdeni. Dr. Buteanu Aurel alelnök nyilatkozata szerint valószínűbb, hogy a csapat Timisoarára fog átnenni, miután ott vannak a pályák a leghasználhatóbb állapotban és ott edzőmérkőzések is nyílik alkalom.

O Az ATE közgyűlése. Az Aradi Torna Egyesület 55-ik rendes évi közgyűlését február 25-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja a Piata Avram Iancu 21. sz. alatti klubhelyiségének nagytermében, melyre t. tagjait tisztelettel meghívja.

A szerkesztésért:
Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

Original Bűrk ellenőrző órák nagyban árak mel-
lett szerezhetők be. A. Kálmán R.-T., Arad

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Teljesen új alapokra helyezik a kontingentált áruk behozatalát

Az új importengedélyeket csak március 31-iki érvényvel állítják ki — Megalakul a kereskedelmi és ipari érdekeket védő parlamenti blokk

Bucurestiből jelentik: A kormány gazdasági bizottsága Tatarescu miniszterelnök elnöklésével ülést tartott, amelyen résztvettek a kereskedelmi, pénzügyi, földművelésügyi miniszterek s az összes államtitkárok. A tanács több óra hosszáig behatóan foglalkozott a most bevezetendő új kontingens-rendszerrel, amelynek alkalmazása ez év április elsején kezdődik.

A gazdasági tanács kimondta, hogy felosztatja a jelenlegi összes kontingens-bizottságokat és azok helyett megalakítja a „Legfőbb Kontingens-bizottságot”, amelynek elnökét a kormány nevezi ki s az semleges és nagy szakértelemmel bíró közgazdasági vezetőember lesz. A bizottság tagjai: a Nemzeti Bank, a kereskedelmi, ipari, pénzügyi és földművelésügyi miniszterium egy-egy megbízottja, továbbá a Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége, valamint a Mezőgazdasági Kamarák Szövetsége és a Gyáriparosok Országos Szövetsége (UGIR) által ajánlott egy-egy tag, akit a három kandidátus közül a kormány nevez ki.

Ez a bizottság, a jelenlegi kontingenshivatal helyett, új országos hivatalt szervez, amelyet természetesen a „Legfőbb kontingens-bizottság” elnöke vezet.

A bizottság és a fenti hivatal a Chrisoveloni Bank helyiségeiben fog működni. A gazdasági bizottság a jövő hét végére kidolgoztatja az új kontingens-bizottság és hivatal, valamint az új behozatali rendszer szabályzatát, amelynek alapján az új rendszer ez év április elsején kezdődik.

A Nemzeti Bank a magánpénzintézeteket is belevonja a külföldi devizák elosztásába

Dumitrescu bankkormányzó megígérte a devizakereskedelem felszabadítását

Lapunk csütörtöki számának közgazdasági rovatában röviden megemlékeztünk arról, hogy Dumitrescu Gr., a Nemzeti Bank új kormányzója a L'Intransigeant című párisi napilap bucuresti-i tudósítója előtt nyilatkozott a devizakereskedelem részben való felszabadításáról. Az említett interjú részleteiről ma az alábbiakat közlik Bucurestiből:

Az újságíró szövegét a bankkormányzó előtt, hogy a devizakereskedelem mai megkötöttsége súlyosan érinti a pénzintézetek működését, mert akadályozza a kereskedelem szabadságát, Dumitrescu kormányzó ezt felelte:

— Ismerem ezeket a nehézségeket és kijelentem, hogy a panaszok sok tekintetben alaposak és ezért elhatároztuk, hogy a devizakereskedelem terén rendszerváltozást vezetünk be. Az autorizált bankok meg fogják kapni a jogot devizakereskedelemre. A Banca Nationala devizakészletei most, sajnos, megcsökkennek, mert az exportból kevés deviza folyik be és ez tette indokolttá, hogy rendkívüli mértékben ellenőrizzük a külföldi devizákat. Tudva levően külföldi adósságainkat devizákkal kell fizetnünk és már ezért is szükséges azok szigorú kontrolja.

A devizák szétosztása a jövőben az autorizált pénzintézetek bevonásával fog megtörténni, ami majd párhuzamosan halad új kontingens-politikánkkal. A rendszerváltozással együtt meg akarjuk könnyíteni a devizaforgalmat és gondoskodni akarunk arról, hogy a meghatalmazott (autorizált) bankok tényleg foglalkozhassanak devizákkal. Ugyanezek a bankok a külföldi pénzintézetekkel idegen valutákban és devizákban kötött üzletekből származó devizák fölött is rendelkezhetnek a jövőben.

Dumitrescu bankkormányzó ezután rámu-

dik. Amíg ez életbelép, addig a behozatali engedélyeket csak március 31-én lejáró érvényvel állítják ki.

A kereskedelmi és ipari miniszterium megállapodott a Nemzeti Bankkal abban, hogy mindazoknak a vállalatoknak, amelyeknek behozatali autorizációjuk van, akadálytalanul folyósítják a behozandó nyersanyagokhoz szükséges devizákat, nehogy a gyárak működésében zavar álljon be, ha az importálandó nyersanyag árát idejében nem bírja a megrendelő kiegyenlíteni.

Itt említjük meg, hogy a romániai összes kereskedelmi és iparkamarák által megválasztott szenátorok tegnap ülést tartottak Osiceanu elnökele alatt. Az ülésen megjelentek: Christodorescu, a Kamarák Szövetségének vezérigazgatója, Mircea, az UGIR igazgatója, Apostol Popa, Gheorghescu, Georgiade M. (Iasi), Ausschnitt M. galati-i ismert gyáros, N. Panscu (Bucuresti) és Christoforeanu (Bacau). Kimondták a parlament ipari és kereskedelmi csoportja megalakításának szükségességét, a melybe olyan képviselőket és szenátorokat is bevonnak, akik szintén átérzik a kereskedelmi és pénzügyi kérdések óriási horderejét. Foglalkoztak még a kontingentálás nagy problémájával, a kereskedelmi és iparkamarák újjászervezésével és rámutatnak arra, hogy a nyilvánosságra került tervezet hibás. A kereskedelmi és ipari parlamenti blokk központi irodája a Kereskedelmi és Iparkamarák Uniójának palotájában fog működni.

tatott arra, hogy a Nemzeti Bank, valamint a kormány a jövőben is feltétlenül megtartják a lej 1929. évben megszerzett hivatalos nemzetközi árfolyamát, tehát Románia semmiesetre sem követi a csehszlovák kormány eljárását, amely tudvalevően súlyos pénzügyi és kereskedelmi zavarokat idézett elő a szomszéd államban.

A bucuresti-i nagybankok igazgatói ma újabb megbeszélést tartottak Dumitrescuval, a Banca Nationala kormányzójával. A megbeszélésen a devizakereskedelem decentralizálását tárgyalták. A Banca Nationala ezuttal engedékenyebbnek mutatkozott és minden valószínűség szerint már a közeljövőben engedélyt ad a nagyobb pénzintézeteknek arra, hogy legális devizakereskedelmet folytassanak. Szóba került az értékpapírforgalom szabályozása is és közeledés jött létre a két álláspont között. A jegybank előreláthatólag megengedi az értékpapírok kivételét azzal a feltétellel, hogy ugyanolyan értékű külföldi értékpapírt importáljanak az országba.

— Piaci árak. Tejtermékek: Édestej 3—4 lej, tejföl 20—30, tehénturó 10—12, juhturó 20—24, vaj 50—60 lej. — Zöldségpiac: hagyma 2 lej, fokhagyma 6—8, kel 2—6, burgonya 2—2.50, bab 6—7, tök 20—30, retek 1 lej. — Gyümölcs piac: alma 14 lej. — Baromfi piac: kövér liba 270—280 lej, sovány liba 100—120, sovány kacska 60—80, kövér kacska 80—120, tyúk 80—100, csirke nagyság szerint 25—45. — Élőállatvásár: szarvasmarha kilogrammja 7—8 lej, borjú 14—15, sertés 17—21 élősúlyban. — Gabonák: buza métermázsója 350—365 lej, kukorica 140—165 lej, árpa 190—200 lej, zab 200 lej. — Takarmányárak: széna métermázsója 60—70 lej, lóhere 90—100, szalma 25—30 lej.

Huszonháromezer lej adóból — nyolcezer lej késedelmi kamat

Pénzügyminisztériumi meglepetés egy hanyag aradi adózónak

Tegnap, február 15-én járt le a kedvezményes adófizetés határideje és máától kezdve ismét az 5 százalékos kedvezmény nélkül folyik az adófizetés. Tájékoztatás végett közöljük, hogy az aradi állami adókerületi főnökségtől szerzett információk szerint aki április elsejéig kifizeti összes adóhátralékait, vagy pedig ha az elmúlt évekről adótartozása nem maradt, úgy az 1934. év január 1. és április 1. közötti időre kivett adóját büntetés nélkül elfogadják, tehát nem számítják fel neki a törvényben előírt 13 százalék büntetési adótöbbletet. Aki azonban február 15-ig nem fizette ki adótartozását, az a fentemlített 5 százalék kedvezményt már nem élvezheti.

Annak igazolásául, hogy milyen megtakarítást ér el az, aki adótartozását április elsejéig kifizeti, az egyik adófőnök felemlítette az alábbi példát: Egy aradi általánosan ismert diplomás férfi hanyagul fizette adóját és emiatt végrehajtásokkal molasztálták, de mégsem fizette ki összes adóját. Tartozása már 23 ezer lejre rugott, amikor tegnap rászánta magát, hogy hátralékát kiegyenlítsen. Az adóhivatalban megállapították, hogy a 23 ezer lejből 8 ezer lej a késedelmi kamat, amit a pénzügyminiszter rendelete alapján elengedtek neki.

Az aradi adófizetők most is teljes megértéssel fogadták a miniszterium rendeletét és igyekeztek kihasználni a kedvezményes fizetési időt. Munkatársunk megállapította, hogy a fizetési terminus utolsóéltől és utolsó napján a három kerületben összesen 2 millió 285 ezer lej adót fizettek be, de ezenkívül a fogyasztási illetékek is rendesen befolytak. Pontos kimutatás szerint az I. kerületben február 14-én 908 ezer lejt, február 15-én 925 ezer lejt, a II. kerületben 14-én 450 ezer lejt, 15-én 350 ezer lejt, a III. kerületben pedig 14-én csak 70 ezer lejt, 15-én pedig 585 ezer lejt fizettek be. A harmadik kerületben vannak a legpontosabban fizető nagy gyárak, amelyek mindig késedelem nélkül egyenlítik ki az adót és ezért most sem várták be a kedvezményes idő legutolsó napjait. Itt említjük meg, hogy a legutóbbi miniszteri rendelet alapján az aradi adóhivatalok e hó végéig kötelesek behajtani az adók 80 százalékát.

— Deviza-árfolyamok. Zürich hivatalos jegyzés: Bucuresti 3.05, Berlin 122, New-York 3.12, London 15.77, Páris 20.38, Milánó 27.21, Prága (ma sem jegyeztek), Belgrad 7, Bécs 73.30 (a magánforgalomban 57).

— CSAK 2 SZÁZALÉKKAL CSÖKKENTIK AZ EGYENESADÓKULCSOT. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium új adótörvényjavaslata szerint, az egyenes adók kulcsát egy-két százalékkal szállítják le, de pótlilletékeket fognak bevezetni az egyenes adók után, mert a globális (összjövendelmi) adót valószínűleg teljesen megszüntetik. Az ipari részvénytársaságok jövedelmi adóját két százalékkal, a forgalmi adót pedig eddig még ismeretlen perccenttel csökkentik a kormány.

— Áremelkedés a bucuresti-i tőzsdén. Tegnap szokatlan élénkség uralkodott a bucuresti-i értéktőzsdén, amelynek forgalma az utóbbi napokban megsokszorozódott. Az érdeklődők valóságosan elrejtették a tőzsde termet, amelyekben bizakodó hangulat alakult ki a részvénytársaságok papírja iránt. A fix kamatozású értékeket nem igen kereste a közönség, de annál nagyobb volt a kereslet a Resita iránt, amelynek részvénye 362-ről 376 lejre emelkedett. S. T. B. részvények 1420—1440, Cladirea Romaneasca 330—345, Letea 510—545 között cseréltek gazdát. A petróleumvállalatok papírjai is emelkedtek. Astra 740-ről 765-re, Steaua 500-ről 510-re, Concordia 550-ről 570-re, Creditul Minier 350-ről 360-ra ment fel és a kisebb értékek árfolyama is eléggé tartott volt.

A cluji klinikán is alkalmazzák már a terhesség megállapításának új eljárásait

Három hónap után megállapítható: milyen nemű lesz a születendő

Clujról jelentik: A cluji szülészeti klinikán eredményesen próbálták ki két tudományos metódust, amelyek már hosszabb idő óta be vannak vezetve külföldön, de amelyeket Romániában először Clujon alkalmaztak. Az egyik az ugynevezett terhességi reakció, amelynek segítségével megállapították azt, hogy az asszony terhes-e, vagy sem. Az eljárás annyira hatásos, hogy a terhességet száz órával a megtermékenyítés után ki tudták mutatni. Egy, a vizeletből kivont anyag reakciója segítségével állítják fel a cluji klinikán a diagnózist, bármely társadalmi rétegből származó nő számára.

A második reakció a megtermékenyítés utáni harmadik hónapban csalahatatlannal megállapítja a születendő gyermek nemét. Ezt a reakciót erkölcsi megfontolásokra való tekintettel, ritkábban alkalmazzák. Asszonyok, akik fiu helyett leányt, vagy leány helyett fiut várnak, bizonyára nem rettennének vissza az abortusztól sem, ha a reakció eredménye kedvezőtlen volna számukra. Az orvosi tudomány számára azonban ez a felfedezés is értékes. Ha a gyermek halott, a reakció negatív eredményt mutat ki. Ezenfelül kimutatja a méh rákosodási tüneteit is.

Összerombolták egy napilap nyomdáját,

mert a lap halálba kergette Lettország egyik leghíresebb zongoraművésznőjét

Rigából jelentik: A lett fővárosban óriási feltűnést keltett, hogy Lilia Kalnin, egyik ismert zongoraművésznő, házának negyedik emeletéről leugrott és meghalt. Az öngyilkosság annál nagyobb feltűnést keltett, mert bebizonyosodott, hogy egy rigai napilap kergette halálba a művésznőt. A lap megírta a lett művésznő magánéletét, természetesen eltolozva s tele félre nem ismerhető rágalmakkal.

A lett nemzeti opera művészei és alkalmazottai az öngyilkosság hírének hatása alatt, a lett újság szerkesztőségébe vonultak fel és pár perc alatt lerombolták a nyomdát.

A kinos botrány második fejleménye, hogy Lettország egész művészi társadalma és a különböző szervezetek követelik, hogy a botrányba utazó napilapot azonnal szüntessék be és hogy a nyilvánosságot megvédjék, hasonló sajtófermedvények visszatérésétől. A társadalmi és művészi világ előkelőségei ilyen irányu memorandumot nyújtottak be a miniszterelnökhez.

APRÓHIRDETÉSEK.

Az apró hirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó 4 le. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 40 le. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eraslti alakjában nem érthető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

ALKALMAZÁS.

JÓLFOZÓ mindenek szakácsnő kerestetik. Bul. Reg. Ferdinand 26. Dr. Ispravnice. 654

Kifutó üzleti szolgál, bioiklivel, azonnalra fevetelik. Bul. Reg. Maria 18.

EGY JOL FONO kötőgyártó segéd, állandó munkára kerestetik. - Morász András, Sannicolaulmare. 633

LAKÁS.

KERESK a Mosóczi-telepen egyszobás magánházat bérbé. Címeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérem leadni. 653

Kiadó májusra

3 szobás teljes lakás,
2 szobás gargon lakás,
esetleg egyben is az I. emeleten
Bulev. Regele Ferdinand 45. sz.
Bővebbet ugyanott földszint. 648

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

SZOMBAT, FEBRUÁR 17.

Bucuresti. 13: Tözsdei és vízállásjelentés. Utána 600 hangverseny. 14: Hírek. 14.15: Könnyű zene. 17.15: Felolvasás. 17.30: Zene. 17.45: St. Popp iskolai előadása. 18: Jazz-zene. 19: Rádiózenekar. 19.15: A hangverseny folytatása. 20: Kozmetikai előadás. 20.45: Előadás. 21: A „Lilacul” együttes dalestie. 21.30: Rádiózenekar. 21.50: Viorica Vrioni énekel. 22.15: Táncczene. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána Polydor—Brunswick hanglemezek. 10.45: Hírek. 11: Feltölvások. Közben hanglemezek. 12.30: Irodalmi matiné. Kiseb Magyar Imre cigányzenekara. 2.30: Losonczi-Schweitzer Oszkár szakkzenekara. 5: A Rádióélet meseórája (Harcányi Gizi előadása). 6: Kalandozás a Jamboree nótaválójában. Előadja a 3. sz. Regnum Marianum cserkészcsapat fuvózenekara. 7.30: Odeon—Parlophon hanglemezek. Operetttrészetek. 9: Magyar nóták. Előadja Bodán Margit, Cselenyi József és aradi Farkas Sándor cigányzenekara. 10.10: Hírek. 10.30: Kamarazene. Majd közvetítés az Etoile kávéházból. Nógrády Guy jazz zenekarának műsora. 11.45: Budapesti Hangverseny Zenekar. — Bécs. 13: Művészletek. 13.30: Szórakoztató lemezek. 14.25: Parasztszene. 17.25: Az I. bécsi mandolinzenekar. 18.20: A szimfonikusok hangversenye. 21.05: Al Löwinger parasztszínház vendégjátéka. 23.25: Rádiózenekar. — Belgrád. 12: Lemezek. 13.05: Rádiózenekar. 14.10: Rádiózenekar. 17: Gramofon. 17.45: Aranciki-zenekar, népzene. 20: Alexandrovics Nada népdalokat énekel a Ponzaz-zenekar kíséretével. 21: Tarkaest. Utána: Táncczene a Mihály fejedelem nagyvendéglőből. — Königsberg. 12.30: Szórakoztató zene. 14.05: Vidám lemezek, közben hírek. 17: Mesék és operettek zenéje. 19.25: Schütz: Német hangverseny. Brunns: A 100. zsolttár. 21.10: Kis rádiózenekar. 22: Tarka óra Danzigből. 23.50—2: Táncczene. — Leipzig. 13: Vidám zene. 14.25: Szórakoztató lemezek. 17: Szórakoztató zene. 18.50: A messzeség utáni vágyról szóló dalok. 21.10: Benatzky: Testvérem és én, kétfelvonásos zenéjáték. — Mor. Ostrava. 17: Rádiózenekar. 18.25: Gramofon. 19.10: Volánok: Vonósnyegyes. 20.35: Mandolinzenekar. — Pozsony. 13.10: Gramofon. 18.55: Gramofon. 20.35: Rádiózenekar. 23.30—0.30: Rádiózenekar. — Róma. 18.30: Vegyes hangverseny. 20.30: Gramofon. 21: Gramofon. 21.50: Operaközvetítés egy színházból: a szünetekben: Új könyvek, tréfás előadás, beszélgetés. — Varsó. 13.05: Népszerű lemezek. 17.55: Könnyű zene dalokkal. 19.20: Szalonzene lemezek. 21.02: Eszt hangverseny. 22.20: Münzer N. Chopin műveket zongorázik. 23: Szalonzene. 23.30: Kávéházi táncczene.

VASÁRNAP, FEBRUÁR 18.

Bucuresti. 11.45: Egyházi zene. 12: Szimfonikus lemezek. 13: Lemezek. 14.15: Könnyű lemezek. 18: Marcu-zenekar. 20.20: Lemezek. 21: Alecsandri: Piatra din casa. Daljáték Flechtenmacher zenéjével. 22.15: Alecsandri: Millo direktor. Daljáték Flechtenmacher zenéjével. — Budapest I. 10.15: Hírek. 11—12.10: Róm. kath. istentisztelet. 12.15—1.05-ig: Evangélikus istentisztelet. 1.30: Az 1. honvédegyalozozred zenekara 3: His Master's Voice gramofonlemezek. 4.45: Magyar Imre és cigányzenekara. Közben: 5.30: „A szolgálat”, Götthe Ervin előadása. 6: A cigánymuzsika folytatása. 6.20: „A háborgó ember”. Orbók Attila elbeszélése. — 6.50: Roosz Emil zenekara. 7.40: „Egy félszázad előtt, az 1881—84-iki országgyűlés emlékeiből”. Berzeviczy Albert dr. előadása. 8.15: Sporteredmények. 8.25: Operettelőadás a Studióból. Jacobi: Sybill. Operett 3 felvonásban. 10.40: Hírek. 10.50: A Pataky-jazz műsora. 11.45: Pertis Jenő és cigányzenekara muzsikál. Budapest II. 4—4.45: Kristály hanglemezek. — Bécs. 9:

„OLLA”
prophylaktikus készítmény. Ne kockáztassa egészségét silány utána-
sátokkal, utasítsa ezeket vissza s követe-
ljen kimon-
dottan OLLA-t eredeti csomagolásban!

Kleiner Artur orgonázik. 12.30: Bécsi szimfonikusok. 13.40: Rádiózenekar. 16.30: A Gottesmann-négyes és Dache zongoraművész játéka. 22.05: Strauss János: Simplicius, 3 felvonásos operett. — Belgrád. 12.30: Lemezek. 13.05: Rádiózenekar. 16.30: Ratni Drugovi-fuvózenekar. 17: Pinterovics Eugénia operatársulat áriaestje. 17.30: Beethoven: B-dur klarinét-, cselló- és zongoratrió. 18: Táncczene. 20: Rádiózenekar. Utána: Cigányzene. — Berlin. 13: Vidám előadás. Hörbiger Pál, továbbá schrammelnégyes, énekközös, mandolin és zenekar előadásában. 17: Délutáni zene. 19.50: Mal szerzők művei, házi zene. Utána: Szórakoztató táncczene szopránadalokkal. — Brünn. 11.25: Lemezek. 12: Rádiózenekar. 18.45: Lemezek. 19: Német óra. Lortzing: Az operapróba. 1 felvonásos vígopera. 21.05: Szalontrió. 22.05: Lemezek. — Kassa. 11: Lemezek. 20: Magyar óra. — Leipzig. 14: Drezdai filharmonikusok. 15.35: Spanyol népzene lemezek. 16.05: Busoni és Reger zongoraszonáták. 19.20: A visszatérés, erdélyi elbeszélés. 19.30: A Hitler-ijuság új dalai. 20: Kívánságlemezek. Utána: Táncczene. — Milano. 18: Szimfonikus hangverseny a Viktor Emánuel Színházból, Coratot Alfréd zongorista közreműködésével. 20.15: Lemezek. 20.45: Hírek. Lemezek. 22: Opera (közvetítés). — Mor. Ostrava. 13.15: Rádiózenekar. 22.35: Táncczene dalokkal. — Varsó. 13.15: A filharmonikusok hangversenye. 15.30: Régi dalok és keringők lemezek. 16.20: Szalonzene. 18.15: Népies lengyel műzene dalokkal. 20.52: Könnyű bécsi zene. 22.15: Vidám est. 23.45: Vendéglői táncczene.

KÖNYVEK

Kuncz Aladár: A fekete kolostor. Az utolsó évek egyik legnagyobb szenzációja volt. A tüneményes történet aratott regény könyvnap díszkiadásban, hóhéber papíron, díszes vászonkötésben 550 oldalos az Atheneum propaganda-kiadásában 90 le minden könyvre. reskedésben, vagy ahol nincs, Lapozás: Cluj. Kérjen Atheneum-jegyzéket.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közöltékert nem vállalunk felelősséget.

Nyilatkozat.

Alulírott tisztelettel hozom tudomására a n. b. vevőimnek, hogy Kormos Dénes úr, ki nek megbízása volt tőlem, hogy cégem részére rendeléseket felvegyen, már nem rendelkezik ezen megbízással. Visszavontam, mert több szabálytalanságot követett el, úgy az én, mint a n. b. vevőim kárára.

Erte semmi felelősséget nem vállalok.

Tisztelettel:

934

Goschi József,

a Karlsbader ostyagyár tulajdonosa.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ELADO 2 drb. Pekingi faj gácsér. Str. Sarmisegae, uza 21—23. 647

Pasteurizált 450

szalontai TEA-VAJ

Gyári ebédlőszőnyeg, perzsa-szőnyegek, arany és ezüst tárgyak, antik komód, kredenc, ágy és szalon, kis asztalkák, gyönyörű vázák, Nyíl és Romek és egyéb festmények, fali vitrinek, sáka, gobelinok, férfi kabát és ruhák, női bundák, szőrmék, uri szoba, ebédlő, háló, szalonzene, márkás zongorák stb. eladók. SALGONE oizom. üzlete. Str. Horia 1., Neuman-palota. 1000

NAGY KIARUSÍTÁS A COMISIOBAN. Garnitúrák párnázott 500 leitől kezdve, íróasztal 500 le, csillárok 300-tól, komplett ebédlő 3500, otománok 750, toilette tükrök 500 le, előszoba falak 450-től, jószőrmatracok 300 le darabja, rézárnyak, függönyök 2 ablakra, prima brokát 1350, konyhabutorok 800 le, egyes székrenyek 580 le, ebédlőszőnyegek, valódi és gyári. Singer varrógépek 1200-tól, hálószobák 2900-tól, álló lámpa stb. Aranyat legmagasabb napi áron veszünk. Zálogtárgyakra a legmagasabb összegeket csak az általunk képviselt temesvári zálogház folyósítja. Meghosszabbításokat legolcsóbban vállalunk „COMISIO” biz. üzlet Bul. Reg. Maria 13., Dácia kávéház mellett.

KÜLÖNFÉLÉK.

ELVESZETT orvosi táskák, Jutalom ellenében visszakérlek. Dr. Dobány.

TISZTA MOSOTT RONGYOK gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvétele. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100